

Eolus Energy Oy
Työpajankatu 13 B
00580 Helsinki

Arviointimenettelypyyntö 30.1.2025 ja arviointiohjelma 11.2.2025

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, Teikovaaran-Saarivaaran tuulivoimahanke, Pello

Yhteystiedot

Hankkeesta vastaava

Eolus Energy Oy
Työpajankatu 13 B
00580 Helsinki

Yhteyshenkilö: Kari Kiesi, puh. 040 532 2213
etunimi.sukunimi@eolus.com

Hankkeesta vastaavan YVA-konsultti

Ecobio Oy
Runeberginkatu 5
00100 Helsinki

Yhteyshenkilö: Marja Savolainen, puh. 020 765 6149
etunimi.sukunimi@ecobio.fi

Yhteysviranomainen

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Hallituskatu 3 B
96101 Rovaniemi

Yhteyshenkilö: Venla Liljeström, puh. 0295 037 421
etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Sisällysluettelo

Yhteystiedot.....	1
Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista	4
Ympäristövaikutusten arviointimenettely	4
Ennakkoneuvottelu	6
Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen.....	6
Yleisötilaisuudet	6
Ruotsinkielinen yleisötilaisuus	7
Suomenkielinen yleisötilaisuus	8
Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet	11
Yhteenvedot Suomesta annetuista lausunnoista	12
Yhteenvedot Suomesta esitetyistä mielipiteistä	17
Yhteenvedot Ruotsista annetuista lausunnoista.....	19
Yhteenvedot Ruotsista esitetyistä mielipiteistä.....	20
Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta	21
Hankekuvaus	21
Hankkeen vaihtoehdot	22
Arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta	23
Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin	23
Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja muiden menettelyjen yhteensovittaminen	24
Kaavoitus	24
Natura-arviointi	24
Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu	24
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	25
Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat	25
Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät.....	26
Yleistä	26
Maankäyttö, yhdyskuntarakenne ja aineellinen omaisuus.....	27
Liikenne	28
Ihmiset	29
Matkailu	30
Poronhoito	30
Melu ja välke.....	32
Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö	33
Arkeologinen kulttuuriperintö	34
Maa- ja kallioperä	34
Pohjavedet ja vesilain nojalla suojellut kohteet	35
Pintavedet	35
Luontoympäristö	36
Ilmasto	39
Viestintäyhteydet, puolustusvoimien toiminta ja tutkat	39
Yhteisvaikutukset.....	40
Vaikutukset toiminnan jälkeen	40
Vaikutusten seuranta.....	40
Merkittävät ympäristövaikutukset.....	41
Suunnitelma osallistumisen järjestämisestä	41

22.4.2025

Raportointi	42
Arviointiohjelman laatijoiden ja yhteysviranomaisen pätevyys	42
Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen	42
Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus	43
Sovelletut oikeusohjeet	43
Asiakirjan hyväksyminen.....	43

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Eolus Energy Oy suunnittelee sähköntuotantoa tuulivoimalla Lapissa Pellon kunnassa, Pellon kirkonkylästä lähimmillään n. 2,1 km pohjoiskoilliseen. Hankealue on noin 4 180 hehtaarin kokoinen ja alueelle suunnitellaan enintään 16 tuulivoimalaa (vaihtoehto 1) sekä sähkönsiirtoa maakaapelilla. Suunniteltujen tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 270 m ja yksikköteho 6–10 MW.

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) on tarkoitus tarkastella seuraavia vaihtoehtoja:

- 0-vaihtoehdossa hanketta ei toteuteta.
- Vaihtoehdossa 2 tarkastellaan tilannetta, jossa hanke toteutuu edellistä vaihtoehtoa pienempänä. Tarkasteltavat voimalamäärät määritetään saadun palautteen ja alueella tehtävien selvitysten perusteella.

Hankkeen tuottaman sähkön siirtämiseksi sähköverkkoon tarkastellaan kahta eri vaihtoehtoa. Molemmissa vaihtoehtoissa hankealueelta rakennetaan keskijännitteinen (33 kV) maakaapeli ja sen päähän uusi sähköasema. Sähköasemalta verkkoliityntä tapahtuu TLS Verkko Oy:n Keminmaa-Kolari 110 kV:n voimajohtoon. Sähkönsiirtoreitin vaihtoehto SVE1 on pituudeltaan noin 3 km ja alkaa Teikovaaralta ja jatkuu metsäautotietä pitkin Unholaan. Vaihtoehto SVE2 on pituudeltaan noin 3,4 km ja kulkee Sorvavaaralta Kolarintien vartta Myllykankaalle.

Hankkeen rakennusvaihe edellyttää hankealueella puuston ja kasvillisuuden raivaamista voimaloiden perustusalueiden sekä uusien ja levennettävien teiden tieltä. Puusto on raivattava myös uusilta sähkönsiirtoreitin käyttöön otettavilta alueilta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 252/2017) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. YVA-lain liitteen hankeluettelon 1 kohdan 7e) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 MW.

22.4.2025

Hankkeesta vastaava toimittaa YVA-lain 16 §:n mukaisesti ympäristövaikutusten arviointiohjelma yhteysviranomaiselle. Arviointiohjelman tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta ja sen kohtuullisista vaihtoehtoista, kuvaus ympäristön nykytilasta, ehdotus arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelman sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus, 277/2017). Yhteysviranomainen huolehtii siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään lausunnot ja varataan tilaisuus mielipiteiden esittämiselle sekä antaa hankkeesta vastaavalle lausunnon arviointiohjelmasta.

Hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (YVA-selostus) arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. YVA-lain 19 §:n mukaan arviointiselostuksen tulee sisältää tarvittavat tiedot hankkeesta, kuvauksen ympäristön nykytilasta, kuvauksen hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta, tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta ja yleistajuisen yhteenvedon. Arviointiselostuksen sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Yhteysviranomaisen on huolehdittava siitä, että myös arviointiselostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomainen tarkistaa arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Lupahakemukseen on ennen päätöksentekoa liitettävä ympäristövaikutusten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on otettava huomioon arviointiselostusta koskevat kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Hankkeesta vastaava on 11.2.2025 toimittanut Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) Teikovaaran-Saarivaaran tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman. Lapin ELY-keskus antaa tämän lausunnon YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena. Hankkeeseen sovelletaan YVA-lain 3.1 §:n mukaisesti YVA-menettelyä.

Hankkeen suunnitteluun sovelletaan YK:n Euroopan talouskomission yleissopimusta valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista (Espoon sopimus). Arviointiohjelmasta on tehty ja tästä yhteysviranomaisen lausunnosta tehdään ruotsinkielinen käännös. Yhteysviranomainen toteaa, että 29.1.2025 päivätty ympäristövaikutusten arviointiohjelma ja yhteysviranomaisen lausunnon suomenkielinen versio ovat viralliset asiakirjat tässä arviointimenettelyssä.

Ennakkoneuvottelu

Hankkeen suunnittelusta järjestettiin ennakkoneuvottelu 27.9.2024 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa.

Ennakkoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomainen, hankkeesta vastaava, YVA- ja kaavakonsultit, Pellon kunta, Övertorneån kunta, Lapin liitto, Suomen ympäristökeskus, Tornionlaakson museo, TLS Verkko Oy ja Paliskuntain yhdistys. Ennakkoneuvottelusta on laadittu muistio. Ennakkoneuvotteluja voidaan pitää tarpeen mukaan myös myöhemmin YVA-menettelyn aikana.

Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olostä sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 19.2.–20.3.2025. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/teikovaaran-saarivaaran-tuulivoimahanke-YVA. Kuulutus on lähetetty 14.2.2025 Pellon ja Kolarin kunnille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olostä sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Meän Tornionlaakso, Luoteis-Lappi ja Lapin Kansa -lehdissä julkaistuilla ilmoituksilla kuulutuksesta. Arviointiohjelma on ollut nähtävillä kuulemisaikana painetussa muodossa Pellon ja Kolarin kunnanvirastoilla sekä Lapin ELY-keskuksessa. Lisäksi arviointiohjelmahan on ollut mahdollista tutustua myös Tornionlaakson kirjaston Pellon toimipisteessä ja Kolarin kunnankirjastossa.

Hankkeessa sovelletaan YVA-lain 28 §:n mukaista kansainvälistä kuulemistä. Yhteysviranomainen pyysi 12.2.2025 Suomen ympäristökeskusta (SYKE) toimittamaan tarvittavat tiedot, jotka tarvitaan Ruotsin osallistumiseksi YVA-menettelyyn tässä hankkeessa. Pyynnön mukana toimitettiin hankkeen YVA-ohjelma ja sen ruotsinkielinen tiivistelmä. Ruotsissa kuulemisesta vastaa Naturvårdsverket (Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto), joka on verkkosivullaan (www.naturvardsverket.se/Esbo) kuuluttanut mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta 20.2.–24.3.2025.

Yleisötilaisuudet

Arviointiohjelmasta järjestettiin kaksi yleisötilaisuutta: ruotsinkielinen tilaisuus 11.3.2025 ja suomenkielinen tilaisuus 12.3.2025. Yleisötilaisuuksiin oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Yleisötilaisuuksissa kysyttiin ja kommentoitiin mm. seuraavia asioita. Tilaisuuksien muistiinpanot teki konsultti.

22.4.2025

Ruotsinkielinen yleisötilaisuus

- Voimaloiden pyyhkäisykorkeus ja lapojen pituus kuulostavat korkealta.
- Millaista tuulen nopeutta ja lämpötilaa on käytetty melun mallintamisessa?
- Mitä mieltä ihmiset ovat Pellon kunnan hankkeesta? Mielipiteitä on sekä puolesta että vastaan.
- Rakennetaanko tuuliturbiinit todella?
- Kattaako tuotanto Pellon kaikki energiatarpeet?
- Paikalliset saattavat suhtautua hankkeeseen välinpitämättömästi tai vastahakoisesti.
- Turbiinien hinta valtiolle on erittäin korkea.
- Tuulivoimaloita halutaan myös Ruotsin puolelle ruotsalaisten hyödyksi.
- Outokumpu Suomessa on hyvä Haaparannalle ja Torniolle. Haaparannan kaupunki oli tyytyväinen tähän, mutta voimalaitosten rakentaminen tänne pelottaa. Kuitenkin tarvitsemme energiaa.
- Tuulivoiman tuotannon lisääminen Ruotsissa ja Suomessa on tärkeää.
- Aiotaanko kylärahoja antaa asukkaille? Kylärahoja on jaettu Aapuan lähikyliin pienenä korvauksena.
- Viranomaisilla ja päättäjillä on tärkeä rooli, mutta tärkeää on, että kansa päättää - demokratia.
- Ollaan huolestuneita tuulivoimaloiden häiriövaikutuksista Tornionlaaksoon.
- Miten sulamisvesi jokeen?
- Gävlen korkeakoulussa tehty tutkimus osoittaa, että varjot ja äänet voivat vaikuttaa eläimiin paljon suuremmalla alueella kuin aiemmin on ajateltu.
- Tornionlaakson alueella on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita, kuten Haapamaa, Karhakkamaa, Kontiovaara ja Teikovaara. Suomen puolelle sijoitetaan yhteensä 179 ja Ruotsin puolelle 73 tuulivoimalaa. Övertorneå hyväksyy tuulivoiman, mutta ei Tornionlaaksossa. Matkailu kasvaa eniten

22.4.2025

Tornionlaaksossa, jossa on matkailijoille tärkeä koskematonta luonto. Suomen puolella eniten turisteja on Rovaniemellä ja Ylläksellä. Nyt eurooppalaiset haluavat nähdä enemmän koskematonta luontoa, kuten Tornionlaaksossa. Visuaaliset vaikutukset ovat suurempia Ruotsin puolella. Voimalat halutaan kauemmaksi Tornionlaaksosta. Jokilaakso pitäisi jättää rauhaan. Pellon kunta saa hankkeesta paljon rahaa, mutta onko se pitkällä tähtäimellä hyvä?

- On tärkeää miettiä, miten kaikki mahtuu Tornionlaaksoon. Ritavaara on noin kahden kilometrin päässä. Pienet kunnat tarvitsevat verotuloja, mutta eivät hinnalla millä hyvänsä.
- Kalastus ei riitä tukemaan Tornionlaaksoa taloudellisesti tarpeeksi, vaan joen virtaama kannattaa hyödyntää. Suomen ja Ruotsin pitäisi rakentaa voimalaitos Tornionjokeen.
- Huoli jäästä, joka voi tarttua voimaloiden lapoihin ja lentää ympäristöön.
- Kuinka paljon energiaa hanke tuottaa?

Suomenkielinen yleisötilaisuus

- Kysyttiin Pellon kunnan toisesta hankkeesta, datakeskuksesta, joka ei toteutunut, ja sen yhteydestä tähän hankkeeseen.
- Mikä takaa, että meluarvot pysyvät alustavissa mallinuksissa esitetyissä rajoissa?
- Voimalat tulevat näkymään alueella ja vaikuttamaan negatiivisesti matkailuun.
- Miksi Ruotsin puolelle ei ole tehty näkemäalueanalyysiä esityksen karttoihin?
- Miksi Lapin liiton tuulivoimapotentialiseksi alueeksi nimetty Saarivaaran hankealue on laajennettu myös pohjoiseen Teikovaaran alueelle?
- Alueella aiemmin asunut henkilö kertoi, että joka ilta, kun juna meni ohi, veden pintaa pitkin kulkeva ääni herätti nukkuvat ihmiset kodeissaan. Samalla tavalla tuulivoimaloiden ääni leviää vettä pitkin pidemmälle ja kuuluu kovemmin.
- Vastuullisuuden osalta tuulivoimateollisuus ei ole täysin päästötöntä ilmastovaikutusten osalta. Mitkä ovat Eoluksen tavat kompensoida luontokatoa? Kun tuulivoimateollisuusalue viedään luontoon, on tärkeää miettiä, miten

22.4.2025

hanketta tullaan kompensoimaan. Aikaisessa vaiheessa on tärkeää tietää, minne kompensatiotoimet sijoittuvat.

- Voiko myös YVA-selostuksesta jättää mielipiteitä?
- Revontulimatkailu on Ritavaaralla tärkeää ja voimalat tulevat näkymään siellä. Revontulia katsotaan yleensä avaralta, korkealta paikalta ja katselusuunta on pohjoistaivaalle.
- Onko seurantaryhmän ehdotukset havainnekuviiin otettu huomioon?
- Näkemäalueanalyysissä tulisi ottaa huomioon avohakkuut ja muut puuston muutokset.
- Hankealueen läheisyydessä Kivijärvellä on loma-asutusta ja moni asuu siellä ympäri vuoden.
- Tuulivoiman rakentamisella voi olla vaikutusta lintuihin. Hirvasjärven tuulivoimahankkeen yhteydessä on nostettu esiin Juustovuoman linnustoalue.
- Laki melu- ja välkemallinnuksista on muuttunut.
- Kuuluuko tuulivoimaloiden kookkaat betoni- ja teräsuperustat vaikutusten arvioinnissa jätehuoltoon, kun toiminta lakkaa? Kuka vastaa niiden poistamisesta?
- Onko YVA-ohjelmassa otettu huomioon ja ennakoitu ilmastonmuutoksen vaikutukset, kuten talvehtimisalueet?
- Valuma-alueiden osalta tulisi ottaa huomioon, että moni talous ottaa vetensä lähteestä, ja ne sijaitsevat hankkeen kanssa samalla valuma-alueella.
- Miten maa-ainestenoton tarve ja ottopaikat määritellään?
- Sisältyykö yritysvaikutusten arviointi ympäristövaikutusten arviointiin? Matkailu saattaa olla suurimpia kärsijöitä. Myös esimerkiksi lohenkalastus, järvikalastus ja kalastusmatkailu, ovat merkittäviä. Onko matkailutoiminnalle positiivisia vaikutuksia rakennusvaiheessa, normaalitoiminnassa tai pitkällä aikavälillä? Sähkönsiirron omistaja ja kunta hyötyvät. Onko tuloverokertymää arvioitu?
- Kiinteistöverot ja yhteisöverot vaikuttavat eri tavoin. Jos Eolus on tytäryhtiö, yhteisövero maksetaan mahdollisesti Ruotsiin. Kiinteistövero pienenee ajan myötä poistojen ja vähennysten vuoksi. Purkutyöt ovat merkittäviä, ja

ilmastonmuutoksen vuoksi nostoalueiden metsät voivat kärsiä, mikä voi aiheuttaa eroosiota. Pellon kunnan tuki on kyseenalaista, kun eteläisimmät myllyt näkyvät Ritavaaraan.

- Vuonna 2020 Pellon kunta teki päätöksen, ettei kuntaan rakenneta tuulivoimaa. Onko päätös kumottu, ja milloin se on kumottu? Lisäksi aikooko yhtiö rakentaa ja huoltaa voimaloita koko elinkaaren ajan vai onko myymässä eteenpäin? Miten yhtiö hoitaa purun, varataanko rahat siihen?
- Tuulivoimaa koskeva kuntapäätös liittyi Olosvaaraan, ei yleisesti koko tuulivoimaan. Kunta saa kiinteistöveroja, ja myös yksityiset maanomistajat hyötyvät tuulivoimasta.
- Kun urakoita kilpailutetaan, käytetäänkö julkista kilpailutusta?
- Onko selvitetty, onko työvoima paikallisia kunnan asukkaita vai tulee se ulkopuolelta?
- Tuulivoimalat eivät ole puistoja vaan tuuliteollisuusalueita.
- Onko järkevää sitoutua Tornionlaakson maiseman ja luonnon uhraukseen, kun teknologia kehittyy jatkuvasti ja uusia, vähemmän haitallisia ratkaisuja tulee koko ajan?
- Miten jokirannassa asuvien kiinteistöjen arvon menetys kompensoidaan? Tontit on ostettu esimerkiksi luonnonrauhan takia.
- Maanomistajan tontin arvo laskee.
- Miksi kunta kaavoitti Ritavaaran ja heti sen jälkeen viereen tuulivoimaloita, joiden välkkyvät valot voivat häiritä mökkitonttien omistajien yöunia ja talvimatkailua?
- Esityksessä virkistyskäytön osalta mainittiin metsästys ja marjastus. Yhdestä voimalasta kerrottiin ympäristöön leviävä 180 kg mikromuovia, mikä aiheuttaa pitkäaikaista räsytystä, joka päättyy poroihin, marjoihin ja lopulta ihmisiin.
- Tutkimuksen mukaan 62 kg mikromuovia vuodessa per voimala.
- Onko hankkeen vaikutuksia suurpetoihin tutkittu?
- Tuulivoimayhtiöt houkuttelevat maanomistajia korvauksilla, vaikka tuulivoimaloiden rakentamisesta ei ole vielä varmaa tietoa.

22.4.2025

- Jos Eoluksen kanssa sovitaan jotain, mikä takaa, että myynnin jälkeen samat sopimukset sitovat myös hankkeen seuraavaa omistajaa?
- Miksi tuulivoimaa halutaan suunnitella asutuksen lähelle, vaikka erämaassa olisi tilaa? Yhtiölle on halvempaa, kun voimalinjat kulkevat hankealueen vieressä?
- Kitulan kaivos Pohjanmaalla tuotti rahaa tiettyyn pisteeseen asti, mutta meni sitten konkurssiin ja veronmaksajat joutuivat maksamaan sen jälkeen. Mikä takaa, ettei sama käy tässä? Missä takuusrahoja säilytetään, ja onko olemassa vakuus?
- Kuinka paljon tuulivoimaloiden purkaminen maksaa?
- Arvioinnissa tulisi huomioida betoni, joka tuulivoimalan perustuksista jää.
- Metsästys on herättänyt paljon keskustelua. Onko metsästyksen tulossa rajoituksia?
- Onko melun tutkimisessa otettu huomioon matalataajuinen melu?
- Kilometrin päässä tuulivoimaloista voi asua ilman meluhaittoja. Myrsky aiheuttaa enemmän melua kuin tuulivoimala. Ainoa haitta tuulivoimaloista on maiseman muutos.
- Onko jossain tuulivoimaloita pyörinyt niin kauan, että niitä olisi jo purettu?
- Aapuassa on matalampia voimaloita kuin Pelloon on suunniteltu. Syväjärven rannalla kysyin asukailta niiden äänestä, ja kuulemma ääni on ongelma erityisesti silloin, kun on hiljaista. Matala humina kantautuu järven yli.
- Yhtiön konkurssiin meneminen voi olla ongelma, jos sähkön hinta on alhainen.

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisen pyysi 17.2.2025 lausunnot seuraavilta tahoilta:

Pellon kunta, Pellon kunnan rakennusvalvontaviranomainen, Kolarin kunta, Rovaniemen kaupungin ympäristölautakunta, Lapin liitto, Tornionlaakson museo, Museovirasto, Metsähallitus, Lapin aluehallintovirasto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Puolustusvoimat 3. logistiikkarykmentti, Lapin hyvinvointialue pelastuslaitos, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Fingrid Oyj, Väylävirasto, Ilmatieteen laitos, Suomalais-Ruotsalainen rajajokikomissio,

22.4.2025

Luonnonvarakeskus, Orajärven Paliskunta, Paliskuntain yhdistys, Lapin lintutieteellinen yhdistys ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry, Ylitornion-Pellon Luonto ry, Pellon riistanhoitoyhdistys, Suomen Riistakeskus Lappi, Pellon Erä ry, MTK Länsi-Lappi, MTK Lappi ry, Metsänhoitoyhdistys Lappi, Suomen Metsäkeskus, Meän kylien Pello, Jokivartisten Kyläseura ry, Orajärven kyläseura ry, Konttajärven nuorisoseura, Lappilaiset kylät ry, Pellon Yrittäjät ry, Tornionlaakson Matkailuyhdistys ry, Väylänvarren matkailuyhdistys ry, Pro Tornionjokilaakso ry, Soulmate Huskies, Ritavalkea Resorts, Puolukkamaan Pirtit, Valkea Lapland Oy, Pellon yhteismetsä, Pellon latu ja polku, Digita Oy, Cinia Group Oy, DNA Oyj, Elisa Oyj, Telia Finland Oyj, Suomen erillisverkot Oy, TLS Verkko Oy. Lisäksi lausuntopyyntö annettiin tiedoksi hankkeesta vastaavalle.

Edellä mainittujen lisäksi muilla tahoilla ja kansalaisilla on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä arviointiohjelmasta.

YVA-ohjelmasta annettiin Suomesta 14 lausuntoa ja 4 mielipidettä sekä Ruotsista 6 lausuntoa ja 5 mielipidettä. Lisäksi Pellon kunta, Ruotsin energiavirasto ja Suomen Erillisverkot Oy totesivat, ettei niillä ole lausuttavaa arviointiohjelmasta. Kaikki lausunnot toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Lapin ELY-keskus säilyttää alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet. Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä yhteenvetoina.

Yhteenvedot Suomesta annetuista lausunnoista

Rovaniemen ympäristölautakunta

Rovaniemen ympäristölautakunta lausuu YVA-ohjelmasta Pellon kunnan terveydensuojeluviranomaisena ja ympäristönsuojeluviranomaisena.

Terveydensuojeluviranomainen katsoo, että melumallinuksissa on huomioitava myös sisämelun osalta pienitaajuiselle melulle annetut toimenpiderajat (Sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetus 545/2015) ja kiinnittää huomiota siihen, että pohjavesialueiden osalta ohjelmassa on epäjohtamukaisuuksia tekstin, karttaesityksen ja taulukon välillä.

Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmaa voi pitää riittävänä YVA-selostuksen laatimiseen. Alueella ei ole tiedossa maankäytön rajoituksia, jotka voisivat vaikuttaa hankkeeseen. On syytä selvittää kuljetusten vaikutus liikenteeseen perusteellisesti. Erityistä huomiota on kiinnitettävä vesistöjen ylityksiin ja saukkoon. Alueen nykyinen käyttö on metsätaloustoimintaa ja virkistyskäyttöä, joihin kohdistuvat vaikutukset sekä porotalous ja matkailu on huomioitava erityisesti. Alueen porotalouden harjoittaminen on otettava erityisesti huomioon. Koska tuulivoimalat sijoittuvat

vaaraylängölle ja näkyvät kauas, on kiinnitettävä erityistä huomiota niiden havainnekuvien ja muiden esittämisen kattavuuteen ja laadukkuuteen.

Lapin liitto

Arviointiohjelmassa Länsi-Lapin maakuntakaava on tuotu pääpiirteittäin esille hankealuetta koskevia maakuntakaavan merkintöjä. Myös hankealuetta ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtoja koskevien maakuntakaavamerkintöjen kaavamääräykset tulisi tuoda esille. Karttakuvaan maakuntakaavasta olisi hyvä lisätä hankealueen rajausta ja sähkönsiirron reittivaihtoehdot. Lisäksi olisi hyvä tuoda esille Lapin aurinko- ja tuulivoimaselvitys 2023–2024. Lapin liitto tuo esille, että hankealueen poikki kulkeva valtatie 21 on noussut mukaan TEN-T kattavaan liikenneverkkoon. Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-menettelyssä tulee arvioida tuulivoimahankkeen suhde maakuntakaavan ratkaisuihin. Maakunnan suunnittelun kannalta vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota hankealueen läheisiin suojelu- ja virkistysalueisiin, poronhoitoon sekä Suomen että Ruotsin puoleisiin lähialueen kyliin suuntautuviin maisemavaikutuksiin. Lisäksi tulee huomioida vaikutukset ilmavalvontatutkiin sekä puolustusvoimien radioyhteyksiin.

Tornionlaakson museo

Tornionlaakson museo tarkentaa nykytilan kuvausta ja kertoo aineistoista/inventoinneista, joita tulisi käyttää vaikutusten arvioinnissa. Museo muistuttaa, että paikallisesti merkittävät alueet ja kohteet tulee selvittää ja tunnistaa sekä huomioida yleiskaavojen rakennettua kulttuuriympäristöä koskevat kaavamerkinnot ja määräykset. Hankealueen rakennuksiin tulee toteuttaa rakennetun kulttuuriympäristön inventointi.

Arkeologisten kohteiden tiedot tulee päivittää muinaisjäännösrekisterin mukaisesti. Arkeologinen inventointi on toimitettu museolle vasta lausuntopyynnön liitteenä. Museo esittää lisäinventointitarpeita mm. voimaloiden 6, 12 ja 14 alueella. Vaikutukset Mellajavuoma ja Saarivaara 1 kohteisiin ovat merkittävät ja voimala nro 12 mahdollisesti tuhoaa kohteet. Uudet kohteet tulee arkeologisesti tarkistaa ja tehdä lisäinventointeja maastossa, jotta voidaan varmistua niiden luonteesta ja suojelustatuksesta.

Arvioinnissa on syytä hyödyntää myös opasta Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa. Vaikutusalueet on esitetty ristiriitaisella tavalla. Museon näkemyksen mukaan tulee noudattaa suurempaa vaikutusalueuokitusta ja yhteisvaikutusten arvioinnissa käyttää teoreettista maksiminäkyvyysaluetta. Voimaloiden lapojen liike ja siitä aiheutuva välke on huomioitava myös maisemaan kohdistuvana vaikutuksena. Kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida maiseman historiallinen tunnelma ja luonne.

Museo antaa ohjeita havainnekuvien, karttatarkasteluiden ja näkemäalueanalyysin laatimiseen. Analyysikarttojen havainnollisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja esittää karttasovitteilla näkemäalueet sekä maiseman ja kulttuuriympäristön alueet ja kohteet, joihin arviointi kohdistuu. Yhdeksi kuvauspisteeksi tulee ottaa mukaan Kittisvaara.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää yhteisvaikutuksiin sekä paikallisesti että seudullisesti sekä rajat ylittäviin vaikutuksiin. Metsän näkymiä estävä vaikutus ei ole pysyvä Erityistä huomiota tulee kiinnittää vaikutuksiin suhteessa maisema-alueisiin sekä valtionrajat ylittäviin vaikutuksiin. Kertautuvat yhteisvaikutukset tulee tunnistaa ja tuoda esiin. Unescon maailmanperintökohde Struven ketjun sijainti hankkeen vaikutusalueella sekä hankkeen yhteydessä laadittava arvio vaikutuksista maailmanperintökohde Struven ketjuun (HIA, heritage impact assessment) on tuotu esille.

Metsähallitus

Metsähallitus toteaa, että hankealueella sijaitsee tai siihen rajautuu Metsähallituksen liiketoimintojen kiinteistöjä ja sen eteläpuolella 2–3 kilometrin etäisyydellä on kaksi luonnonsuojelutarkoituksiin varattua Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnassa olevaa kiinteistöä. Hankealue sijaitsee suuren uhanalaisen petolinnun reviirillä ja vaikutukset lajiin tulee arvioida Metsähallituksen ohjeistuksen mukaisesti. Metsähallitus antaa lausunnossaan ohjeita arvioinnin toteuttamiseksi.

Väylävirasto

Väylävirasto pyytää huomioimaan riittävän suojaetäisyyden Tornio-Kolari-rataan. Suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastoinnin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai parantamistoimille, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Ensisijaisesti tuulivoimalakuljetukset tulisi suunnitella muuta reittiä kuin rautatien tasoristeysten kautta. Tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron suunnittelussa sekä työskentelyssä tie- ja rautatiealueella tulee noudattaa Väyläviraston ohjeita.

Ilmatieteen laitos

Alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Viestintäyhteydet ja tutkat -kappaleessa on virheellistä tietoa. Pellon kuntakeskuksessa, noin 8 km päässä hankealueesta sijaitsee Ilmatieteen laitoksen havaintoasema, Pello Kirkonkylä, joka mittaa pintasäähavaintosuureita. Ilmatieteen laitoksen lähin operatiivinen säätutka sijaitsee noin 130 km päässä Luostolla. Ruotsin puolella lähimmät säätutkat sijaitsevat Luulajassa ja Kiirunassa.

Lapin hyvinvointialue, Lapin pelastuslaitos

Pelastuslaitos toteaa, että se antaa pyynnöstä lausunnon koskien hankkeen rakenteelliseen paloturvallisuuteen liittyviä suunnitteluratkaisuja hankkeen rakennuslupavaiheessa.

Luonnonvarakeskus (Luke)

Luke katsoo, että tulisi selvittää lintujen käyttämiä reittejä hankealueella ja sen lähistöllä. Tornionjokea pitkin tapahtuu merkittävää muuttoa ja Orajärvellä on havaittu syksyisin merkittäviä määriä lintuja ruokailemassa. Poronhoidon osalta vaikutukset kohdistuvat paliskunnan eri osiin ja osakkaisiin eri tavoin, ja täten arvioinnissa on huomioitava vaikutukset paitsi koko paliskuntaan myös sen eri alueisiin, osakkaisiin ja ryhmiin. Yhteisvaikutusten arviointi on keskeistä, sillä eri alueiden merkitykset poronhoidolle saattavat muuttua tulevaisuudessa. Luke painottaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee keskittyä laaja-alaisesti poronhoidon kannalta keskeisiin tekijöihin ja käydä tiivistä vuoropuhelua paliskunnan kanssa.

Orajärven paliskunta

Orajärven paliskunta suhtautuu hankkeeseen kielteisesti sen poronhoitoa merkittävästi heikentävien haittojen sekä yhteisvaikutusten takia. Mikäli hanketoimija on valmis kantamaan vastuunsa ja neuvottelemaan haitallisten vaikutusten estämisestä ja vähentämisestä sekä sopimaan erilaisista haittojen lieventämiskeinoista, voi paliskunta harkita kantaansa uudelleen. Vaihtoehto 1 ei ole tämänhetkisen tiedon valossa toteuttamiskelpoinen.

Paliskunta esittää lausunnossaan asioita, jotka tulee ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa tai joiden osalta arviointia on täydennettävä: paliskuntaan kohdistuva kuormitus, yhteisvaikutukset ja kumulatiiviset vaikutukset, paliskunnan hankkeeseen käyttämä aika, vaikutusten estäminen ja lieventäminen sekä kompensatio, yhteistyön tarve, poronhoidon oikeudellinen asema sekä PHL 53 §:n mukaiset neuvottelut, hankealueen ja vaikutusalueen merkitys paliskunnan poronhoidolle, suorat ja epäsuorat sekä välilliset vaikutukset, porojen laidunten käyttö, poronhoitotoiminta ja poronhoidon järjestäminen, poroille aiheutuvat vahingot, hankkeen vaikutukset porotalouteen, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset, rakentamisen aikaiset vaikutukset, paliskunnan perustiedot, poronhoidon toiminnan luonne, poronhoidon perusinfrastruktuurin kuvaus, hankealueen sijoittuminen porojen laiduntamiseen ja muuhun toimintaan nähden, viimeaikaisin laiduninventointitieto paliskunnan laiumista sekä porotiheystieto hankealueelta. Lisäksi paliskunnan lausunnossa kerrotaan vaikutuksista, joita maankäyttöhankkeista voi aiheutua poronhoidolle sekä yleisiä virheolettamia poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Paliskuntain yhdistys

Paliskuntain yhdistys lausuu asiassa yleisellä tasolla maankäyttöhankkeitten suuren määrän takia. Yhdistyksen lausunnossa annetaan ohjeita poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin (kts. Orajärven paliskunnan lausunnon yhteenvedo).

Paliskuntain yhdistys korostaa, että vaikutusten asianmukaiseen selvittämiseen ohjaa paitsi YVA-laki myös poronhoitolaki sekä maakuntakaava. Nämä edellyttävät erityistä poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista. Ympäristöön ja alueiden käyttöön aiheutuvat muutokset vaikuttavat aina poronhoitoon. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset voivat olla merkittäviä ja näin ollen ne on selvitettävä YVA-menettelyssä yhteistyössä paliskunnan kanssa. Paliskunnan tietoa on hyödynnettävä arviointia tehtäessä.

Haitat tulee pyrkiä ensisijaisesti estämään ja lieventämään sekä korvata ne haitat, mitä ei voi estää tai lieventää, paliskunnalle täysimääräisesti. YVA- ja kaavamenettelyn aikana tulee neuvotella paliskunnan kanssa PHL 53 §:n mukaisesti tai kaltaisesti. Orajärven paliskunnan lausunnot ja kannanotot tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävänä YVA-menettelyn aikana.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj on kantaverkkoyhtiö, jolla on sähkömarkkina-alaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE) esitetyt tekniset vaatimukset. Kustakin liittymästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti. Fingrid tuo esille, että YVA-ohjelman kartalla 18 TLS Verkko Oy:n voimajohtoa kuvaavassa selitteessä lukee virheellisesti ”kantaverkon voimajohto”.

Pellon Riistanhoitoyhdistys

Alue on riistanhoidon ja metsästyksen näkökulmasta monipuolinen ja riistarikas. Alue on metsästäjille tärkeää metsästysaluetta. Rakennustyöt aiheuttavat mm. voimakasta rajoitusta alueelle liikkumiselle sekä aseiden käytölle (metsästys ei saa aiheuttaa vaaraa/vahinkoa). Maiseman muuttuminen tekee metsästyksestä alueella epämiellyttävää.

Tuulivoima tulee vaikuttamaan riistaeläinten elinympäristöihin, paikkalintuihin ja muuhun lajistoon sekä näiden tavanomaisiin reviireihin. Alue merkittävä muuttoreitti. Hankkeesta aiheutuu este- ja häiriövaikutuksia, elinympäristömuutoksia ja törmäyskuolleisuutta. Erityisen huolissaan riistanhoitoyhdistys on vaikutuksista riistalintujen kantoihin alueella. Tulee selvittää, onko alueella merkittäviä ja tunnettuja soidinalueita. Muutokset tulevat olemaan erittäin pitkäikäisiä.

Valkea Lapland Oy

Tuulivoimahanke herättää vakavia huolenaiheita. Se muuttaisi merkittävästi alueen luontoa, matkailuympäristöä sekä erämaatunnelmaa. Seuraukset olisivat kauaskantoisia ja peruuttamattomia. Alueen luonnon monimuotoisuus, eläimistö, linnusto, maaperä, ja vesistöt voivat kärsiä. Hankkeesta aiheutuu negatiivisia vaikutuksia matkailuun: vetovoiman sekä liiketoiminnan kannattavuuden ja jatkuvuuden heikentyminen, erämaatunnelman katoaminen sekä revontulien katselun vaikeutuminen erityisesti Ritavalkean alueella. Äänihaitat ja valosaaste häiritsevät ihmisiä ja eläimiä sekä voi alentaa alueen virkistysarvoa ja vähentää sen houkuttelevuutta retkeilyyn ja matkailuun. Metsäautoteiden rakentaminen lisää urbaania tunnelmaa. Valkea Lapland Oy esittää, että tuulivoimahankkeesta luovutaan.

Fintraffic Lennonvarmistus Oy

Ilmailulaki määrää lentoesteistä siten, että rakennelma tai laite ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Liikenne- ja viestintävirasto selvittää osana lentoestelupaprosessia lentoesteen vaikutukset lentoliikenteen sujuvuudelle ja lentopaikan pitäjälle.

Telia Finland Oyj

Hankealueen läpi kulkee Telian radiolinkki. Telia pyytää toimittamaan lähimmäs linkkijännettä suunniteltujen tuulivoimaloiden sijaintikoordinaatit Telialle. Kunkin tuulivoimalan lavan ja radiolinkin välinen etäisyys tulee olla aina vähintään n.100 metriä. Telia edellyttää, että radiolinkin siirtämisestä syntyvät kustannukset korvataan Telialle, tai linkkijänteen kohdalle suunnitellut tuulivoimalat on sijoitettava toisin tai jätettävä rakentamatta.

Hankkeen sähkönsiirrosta pitää tehdä vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

Yhteenvedot Suomesta esitetyistä mielipiteistä

Mielipide 1

Jälkikäteen mielipiteiden kysely tuntuu irvokkaalta, kun hanke on muutaman henkilön toimesta jo päätetty. Maa-ainesten ottomäärää ei ole arvioitu. Melu ja valopäästöt on tärkeä huomioida. Asukaskysely tulisi tehdä 20–30 km säteellä. Välkevalot näkyvät Aapuaasta 30–40 km päähän. Millä tavalla tuulivoima kompensoi rakennusaikaiset ilmastopäästöt? Haitat kohdistuvat koko kuntaan, mutta vuokratulot vain muutamille. Ihmisille tulee myllyistä haittavaikutuksia. Näkemäalueanalyysin tulee olla riittävä ja kuvia tulee olla paljon! Arkeologisten paikkojen tuhoamista/siirtämistä tulee välttää,

pohjavesialueiden pilaaminen on kiellettävä ja tienkäyttäjien turvallisuus on varmistettava. Kiinteistövero ei tule kokonaisuudessaan kuntaan ja yhteisövero menee yrityksen kotikuntaan.

Mielipide 2

Mielipiteen esittäjä vastustaa hanketta. Lapin liiton aurinko- ja tuulivoimaselvityksen 2023–2024 mukaan aluetta ei ole merkitty potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi. Pellosta selvityksen kyselyyn vastaajista noin 90 % vastusti tuulivoimaa. Voimalat sijaitsisivat liian lähellä asutusta ja 2 km etäisyys ei ole riittävä. Liian lähelle sijoittuvat voimalat alentavat kiinteistöjen arvoa sekä vaikuttavat alueen viihtyvyyteen ja ihmisiin, virkistyskäyttöön, matkailuun, luontoon ja poronhoitoon. Voimaloiden hiukkaspäästöt vaikuttavat ihmisiin ja luontoon. Toteutuuko asukkaiden oikeus terveelliseen ympäristöön? Tornionjokilaakso on kansallismaisema ja Natura 2000 -alue. Kuvat ja kartat ovat epähavainnollisia. Hankkeella voi olla vaikutuksia Tornionjokeen, vesistöön, valuma-alueisiin ja kalakantoihin. Onko huomioitu yhteisvaikutukset ja kuka vastaa niiden arvioinnista? Hankkeen työllistävä vaikutus tulisi olemaan vähäinen. Myllyt näkyisivät kilomerien päähän ja rikkoisivat maiseman. Maisemaa tulee kunnioittaa ja säilyttää tuleville sukupolville. Kuka vastaa purkukustannuksista? Pitäisi tarkoin harkita, onko suunnitelman toteuttaminen kannattavaa.

Mielipide 3

Toteutuessaan hanke turmelisi mielipiteen esittäjän Ritavalkean läheisyydessä sijaitsevan kiinteistön asumisolosuhteet ja revontulimatkailun kehittämissuunnitelmat. Maisema pilaantuisi jättimäisillä tuulimyllyillä. Ritavalkea ympäristöineen kokisi takaiskun ja Pellon kunta saisi sanoa hyvästit sen kehittymiselle ja ammattimaiselle matkailulle. Tornionjoen varressa ei ole tuulivoimaa ja niin pitääkin olla. Tuulivoima ei sovi luonnontilassa olevan luontoon ja hanke on suunniteltu liian lähelle jokivartta. Suunnitelmassa ei ole otettu huomioon asutusta. Voimalat vaikuttaisivat myös kaloihin ja kalastukseen. Suunnittelualan välittömässä läheisyydessä sijaitsee tärkeä maisema-alue, retkeily ja matkailukohde Jaipaljukka, joka tulisi ottaa huomioon. Hankealueella sijaitsee vesistöjä, jotka laskevat Tornionjokeen, joka on Natura-aluetta. Ympäristövaikutuksia puntaroidessa tulisi ottaa huomioon Pellon tulevaisuus ja matkailun kehittäminen. Tuulivoima muuttaisi ja tuhoaisi koskemattoman luontoalueen ja virkistysalueet.

Mielipide 4

Mielipiteen esittäjä kertoo kokemuksistaan, kun asui tuulivoiman lähellä, eikä voimaloista ollut mitään haittaa. Pitäisi ajatella hyviäkin puolia. Tuulivoimala näkyy kauas ja luo turvallisuutta luonnossa liikkuville. Matalalentoalueesta on vain haittaa ja

tuulivoima olisi tärkeä kunnalle, jossa ei ole kaivoksia tai tuntureita. Puolustusvoimille on varattu liian suuri alue. Tutkahäiriöiden poistaminen on mahdollista. Mielipiteen esittäjä haluaa lisää tuulivoimaloita Pelloon.

Yhteenvedot Ruotsista annetuista lausunnoista

Norrbottenin lääninhallitus

Lääninhallitus katsoo, että hankkeella voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia kulttuuriympäristöarvoihin ja maisemaan Ruotsin puolella rajaa. Hankkeella voi olla myös negatiivisia vaikutuksia muuttolinnustoon, lepakoihin ja poronhoitoon.

Ruotsin saamelaiskäräjät

Saamelaiskäräjät katsoo, että jotta se voisi ottaa kantaa hankkeeseen, hankkeesta vastaavan tulisi tehdä ympäristövaikutusten arvioinnissa poronhoitoselvitys vaikutusalueella. Saamelaiskäräjät kertoo lausunnossaan asioita ja näkökulmia, joita YVA-menettelyssä tulee selvittää.

Övertorneån kunta

Övertorneån kunta katsoo, että hankkeella olisi merkittäviä vaikutuksia asukkaisiin, yrityksiin ja kunnan kehitysstrategioihin. Hankkeen rakentaminen vaikuttaa negatiivisesti sekä viime aikoina tehtyihin että tulevaisuuden investointeihin, vaikuttaisi negatiivisesti jokimaisemaan, haittaa kunnan markkinointistrategiaa, on ristiriidassa kunnan jokilaakson suojelun poliittisen sitoutumisen kanssa, aiheuttaisi väestön poismuuttoa ja paikallisten työpaikkojen vähenemistä erityisesti matkailualalla kunnan pohjoisosissa. Kunta katsoo, että hanketta ei tulisi rakentaa.

BirdLife Sverige

BirdLife pitää tärkeänä, että arvioinnissa otetaan huomioon kumulatiiviset vaikutukset lintujen muuttoon alueella. Tuulivoima-alan tulee selvittää muuton määrä ja ottaa käyttöön järjestelmiä, jotka pysäyttävät voimat, kun olosuhteet ennustavat korkeaa riskiä törmäyksille. Ympäristövaikutusten arvioinnin tulee perustua ajantasaiseen tutkimustietoon ja sisältää arvioidut muuttolintujen törmäystilastot.

Ruotsin museoviranomainen (Riksantikvarieämbetet)

Museoviranomainen katsoo, että Ruotsin on tärkeää osallistua YVA-menettelyyn.

22.4.2025

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio

Rajajokikomissio katsoo, että maisemavaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon Tornionjokilaakson maiseman mittakaavat. Voimalat tulisivat näkymään molemmin puolin rajaa historiallisesti merkittävään asutukseen. YVA-selostuksen tulisi sisältää tarkemmat kartat kylistä ja asutuksesta Ruotsin puolelta. Verrattuna muihin tuulivoimahankkeisiin hanke sijaitsee lähempänä Tornionjokea.

Yhteenvedot Ruotsista esitetyistä mielipiteistä

Mielipide 1

Mielipiteen esittäjä haluaa syvällisemmän tutkimuksen rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista. Voimalat vaikuttavat negatiivisesti maiseman luonteeseen, vesistöön, lohiin, lintuihin, lepakoihin ja ihmisten terveyteen. Melu kulkeutuu kauas ja Ruotsin puolen asukkaat ovat vaarassa altistua melutasolle. Mielipiteen esittäjä katsoo, että voimaloita ei saisi rakentaa Tornionjoen ja Ruotsin rajan lähelle.

Mielipiteet 2 ja 3

Mielipiteen esittäjä korjaa Ruotsin Pellosta esitettyjä tietoja. Alueella on virkistysalueita (hiihtolatuja, vaellusreittejä, marjastus- sienestys-, kalastus- ja metsästys- ja veneilyalueita). Kalat ovat herkkiä melulle ja naarashirvet, -porot sekä -peurat lisääntymisaikana. Suljetuksi väitetty Svansteinin Pullinki avataan ensi kaudella.

Vesi kantaa ääntä, joten Ruotsin puolelle tulee enemmän melua kuin Suomen. Mielipiteen esittäjällä on kokemuksia siitä, miten hyvin äänet ja melu vastarannalta kuuluvat. Tuulivoimaloiden lähellä asuvat ihmiset kärsivät terveysvaikutuksista.

Pello on suosittu vapaa-ajan kohde. Mielipiteen esittäjä pyytää ottamaan huomioon luonnon, eläimet ja ihmisten toimeentulon ja virkistysalueet Pellossa, jotka tuulivoima tuhoaisi. Voimalat tulisi rakentaa sinne, missä sähkölle ja työpaikoille on tarvetta eli Etelä-Ruotsiin. Mielipiteen esittäjä kehottaa tuulivoimayhtiötä ottamaan sosiaalisen vastuun ja kunnioittamaan myös pohjoisessa asuvia ihmisiä.

Mielipide 4

Mielipiteen esittäjä katsoo, ettei tuulivoimaloita ei pidä sijoittaa liian lähelle asutusta. Tuulivoiman taloudellinen kestävyys on kyseenalaista. Mielipiteen esittäjä haluaa vastauksia kysymyksiin melumallinnuksesta, jäänheitosta, valoista ja yhteisvaikutuksista.

Mielipide 5

Mielipiteessä pyydetään perusteellista ympäristövaikutusten arviointia hankkeesta. Hanke aiheuttaa vakavia riskejä ekosysteemille, elinympäristölle ja paikalliselle taloudelle, rajat ylittäviä kielteisiä vaikutuksia ympäristöön, kiinteistöjen arvoihin ja matkailuun. Mielipiteen esittäjä vastustaa hanketta, sillä se aiheuttaa ympäristö- ja luontovaikutuksia (Tornionlaakson monimuotoisuus, melu ja välke, terveysvaikutukset, vesistövaikutukset), melu häiritsee luonnonvaraisen lohien muuttoa, kiinteistöjen arvo laskee, maisema- ja meluvaikutukset heikentävät Tornionlaakson virkistysarvoja sekä vetovoimaa matkailukohteena ja siten vahingoittaa paikallisia yrityksiä. Ruotsin viranomaisia, sidosryhmiä ja yleisöä ei ole kuultu, annettu riittävästi tietoa hankkeesta tai vaikutusvaltaa prosessissa. Mielipiteen esittäjä vaatii oikeudellista arviointia siitä, onko Suomi noudattanut Espoon sopimusta.

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

Hankekuvaus

Hanke, sen sijainti ja koko sekä tarkoitus on kuvattu arviointiohjelmassa. YVA-ohjelmassa esitetyn lisäksi yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa on tärkeä esittää myös suunnitelma huoltoteiden ja tuulivoimala-alueen sisäisten maakaapelien sijainnista, jotta niiden vaikutuksia voidaan arvioida. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistöjen ylitysten- ja alitusten suunnitteluun ja kuvaukseen, jotta vesistövaikutusten arviointi on mahdollista. Sähkönsiirron osalta tulee myös kuvata, miten maakaapelit tai voimajohto tullaan toteuttamaan suhteessa Kolarintiehen (valtatie 21). Hankekuvauksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että vaikka suunnitelmana olisi käyttää olemassa olevia (metsä)teitä, voi niihin olla tarve tehdä suuriakin parannustöitä, millä voi olla vaikutusta mm. kasvillisuuteen ja lähteisiin.

Yhteysviranomaisen toteaa, että normaalisti tuulivoimaloiden tuottama sähkö siirretään kantaverkkoon. Tässä hankkeessa sähkönsiirto on suunniteltu toteuttaa alueverkko TLS Verkko Oy:n Keminmaa-Kolari 110 kV:n voimajohtoon. YVA-selostuksessa tulee esittää laskennallinen selvitys siitä, että ko. voimajohdon siirtokyky on riittävä hankkeessa tuotettavan sähkönsiirtämiseksi. Selvityksessä tulee ottaa huomioon myös muut energiahankkeet, joita suunnitellaan liitettäväksi samaan voimajohtoon. Mikäli voimajohdon siirtokyky ei ole riittävä hankkeissa tuotettavan sähkönsiirtämiseksi, hankkeen tulee sisältää sähkönsiirron toteuttaminen kantaverkon sähköasemalle asti.

Yhteysviranomaisen toteaa, että maa-ainesten otto on osa hanketta.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen infrastruktuurin, kuten tieverkoston ja voimaloiden asennuskenttien rakentamiseen liittyvä maa-ainesten tarve, mutta

tarvittavista ainesmääristä ei ole esitetty arvioita, jossa olisi myös eritelty, paljonko aineksia tarvitaan esimerkiksi asennuskenttien tai tiestön rakentamiseen. Arviointiohjelman mukaan hankkeessa tarvittavat maa-ainekset hankitaan hankealueelta tai sen lähialueelta ja soveltuvien ottamisalueiden sijainti tarkentuu hankkeen suunnittelun edetessä. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelmassa esitetyt tiedot hankkeessa tarvittavista maa-aineksista on kuvattu suppeasti. YVA-ohjelmassa ei ole esimerkiksi kuvattu, miten hankealueen soveltuvuutta maa-ainesten ottoon on tarkoitus selvittää. Yhteysviranomainen katsoo, että mikäli aineksia on tarkoitus ottaa hankealueen sisäpuolelta, tulee arviointiselostusta varten selvittää, onko hankealueelta saatavissa riittävästi ja ominaisuuksiltaan rakentamiseen sopivia maa-aineksia. Alustavat ottopaikat ja ottamisesta aiheutuvat vaikutukset tulee tunnistaa ja esittää arviointiselostuksessa. Yhteysviranomainen korostaa, että on tärkeää arvioida myös varsinaisesta ottamistoiminnasta esimerkiksi luontoympäristöön kohdistuvat vaikutukset. Mikäli aineksia taas on tarpeen tuoda hankealueen ulkopuolelta, tulee tässäkin tapauksessa yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan esittää vähintään yleisellä tasolla arvio aineiden saatavuudesta, sillä hankkeen toteuttaminen vaatii huomattavan määrän maa-aineksia.

Hankkeen vaihtoehdot

YVA-ohjelmassa hankkeelle on esitetty vaihtoehto VE 0 eli nollavaihtoehto, mikä tarkoittaa hankkeen toteuttamatta jättämistä ja mahdollistaa perusvertailutilanteen. Pienempi vaihtoehto VE2 muodostetaan YVA-selostukseen saadun palautteen ja alueella tehtävien selvitysten perusteella. Yhteysviranomainen pitää hyvänä, että hankkeen suunnittelussa reagoidaan tietoihin niin, että muodostetaan tarvittaessa uusia vaihtoehtoja.

Yhteysviranomainen toteaa, että YVA-menettelyn tavoitteena on tukea päätöksentekoa ja tuottaa tietoa hankkeen toteuttamisvaihtoehdoista ja niiden ympäristövaikutuksista sekä vaikutusten eroavaisuuksista. Arviointiselostuksessa tulee esittää hankkeen kannalta kohtuulliset vaihtoehdot, jotka ovat hankkeen ja sen erityisominaisuuksien kannalta vartenotettavia sekä esittää perustelut vaihtoehtojen muodostamiselle. Yhteysviranomainen edellyttää uuden vaihtoehdon tai vaihtoehtojen tarkastelua YVA-selostuksessa ja korostaa, hankkeen vaihtoehdot tulee muodostaa YVA-menettelyssä. Vaihtoehtotarkastelua ei voi siirtää jatkosuunnitteluun. Vaihtoehto/vaihtoehdot tulee muodostaa siten, että sillä/niillä tosiasiaa vähennetään hankkeen merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Hankkeesta vastaavan on hyvä varautua siihen, että hankkeessa on todennäköisesti tarpeen jo olemassa olevan nykytilatiedon perusteella muodostaa vaihtoehto, jossa voimaloita on huomattavasti vähemmän ja/tai niiden sijoitteluun tulee merkittäviä muutoksia. Yhteysviranomainen katsoo tarpeelliseksi

neuvottelun vaihtoehtojen riittävydestä sen jälkeen, kun käytettävissä on enemmän nykytilatietoa ja suunnittelu on edennyt.

Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeella tulee olla vaihtoehto, josta aiheutuu vähemmän vaikutuksia linnustoon ja jossa voimaloita ei ole sijoitettu suuren petolinnun ydinreviirille. Lisäksi vaihtoehtotarkastelussa tulee ottaa huomioon mahdolliset luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajien elinympäristöt sekä arvokkaat kasvilajit ja luontotyypit.

Orajärven paliskunta arvioi, että vaihtoehto 1 ei ole toteuttamiskelpoinen ja Tornionlaakson museo arvioi, että voimalan 12 rakentaminen aiheuttaisi arkeologisen kohteen tuhoutumisen. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen vaihtoehdolla tulee vähentää vaikutuksia poronhoitoon, arkeologiseen kulttuuriperintöön, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja viestintäyhteyksiin. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että tuulivoimaloita ei ole sijoitettu vesistöjen läheisyyteen. Myös uudessa vaihtoehdossa rakentaminen tulee suunnitella tarpeeksi kauas vesistöistä, jotta merkittäviä vesistövaikutuksia ei aiheudu.

Arvio hankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta

Hankkeen suunnittelun ja toteutuksen tavoiteaikataulu on esitetty YVA-ohjelmassa yleispiirteisesti. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA- ja kaavoitusmenettelyjen aikataulut olisi voinut esittää tarkemmin niin, että menettelyiden aikataulullisesta yhteensovittamisesta olisi saanut yleiskuvan (esim. kaavoituksen viranomaisneuvottelu sekä kaavan valmisteluaineiston ja YVA-selostuksen nähtävilläolajan yhteensovittaminen).

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen liittyminen muihin tuulivoimahankkeisiin ja teollisiin hankkeisiin 30 km etäisyydellä tuulivoimaloiden alueesta. Hirvasjärven tuulivoimahanke Kolarissa sijaitsee noin 31 km etäisyydellä hankealueesta. Yhteysviranomainen katsoo, että myös tämä hanke tulisi ottaa huomioon erityisesti maisemaan ja ihmisiin kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnissa hankkeiden välisellä alueella tarpeellisilta osin. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että hankkeiden viimeisin tilanne tarkistetaan YVA-selostukseen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja muiden menettelyjen yhteensovittaminen

Kaavoitus

Tuulivoimaloiden rakentaminen edellyttää tuulivoimayleiskaavaa.

Tuulivoimaosayleiskaavoitus on vireillä tuulivoimaloiden alueella ja siitä vastaa Pellon kunta. YVA-ohjelmassa on kuvattu YVA- ja kaavoitusmenettelyiden yhteensovittaminen: menettelyt ovat erillisiä, mutta ne etenevät samanaikaisesti. Yhteysviranomaisen tarkentaa, että aikataulullisella yhteensovittamisella ei tässä hankkeessa tarkoiteta YVA-lain 22 §:n mukaista kuulemisten yhteensovittamista.

Natura-arviointi

Hankealue sijoittuu osin Tornionjoen ja Muonionjoen vesistön Natura-alueelle (SACFI1301912, luontodirektiivi). Kaltiojänkän Natura-alue (SACFI1301003, luontodirektiivi) sijaitsee 5,7 km hankealueesta etelään ja Pellojärvi-Säynäjärvi (SAC/SPAFI1301005, luonto- ja lintudirektiivi) 6,6 km hankealueen eteläpuolella. YVA-ohjelman mukaan osana YVA-menettelyä toteutetaan Natura-arviointi Tornionjoen ja Muonionjoen vesistön ja Pellojärven-Säynäjärven Natura 2000 -alueen osalta. Natura-arviointia ei nähdä tarpeelliseksi muiden Natura-alueiden osalta. Yhteysviranomaisen yhtyy YVA-ohjelmassa esitettyyn Natura-arvioinnin tarpeen arviointiin siitä, ettei Kaltiojänkän tai kauempana sijaitsevien Natura-alueiden osalta ole tarpeen tehdä luonnonsuojelulain (LSL, 9/2023) 35 §:n mukaista Natura-arviointia.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että arvioinnin lähtökohtana tulee olla ajantasaiset ja tarkat laji- ja luontotyyppitiedot ja että yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki edellä mainittuihin Natura 2000 -alueisiin vaikuttavat toiminnassa olevat, luvitetut sekä sellaiset suunnitteluvaiheessa olevat hankkeet ja suunnitelmat, joiden sijainti, arvioitu laajuus ja toiminnan luonne ovat tiedossa.

Poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu

Hankealue sijoittuu osittain valtion maille ja YVA-ohjelmassa on tunnistettu poronhoitolain (PHL, 848/1990) 53 §:n mukaisen neuvottelun tarve. Ensimmäinen poronhoitolain mukainen neuvottelu käytiin Pellossa 12.12.2024 ja arviointiohjelman mukaan seuraava neuvottelu on tavoitteena järjestää elokuussa 2025.

Yhteysviranomaisen katsoo, että PHL 53 §:n mukainen neuvottelu tulee yhteensovittaa hankkeen suunnittelun kanssa. Yhteistyö paliskunnan kanssa on olennaista hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arvioinnissa sekä hankkeen hyväksyttävyyden kannalta. Paliskunnan kanssa tulee järjestää neuvotteluita ja tilaisuuksia oikea-aikaisesti ja riittävästi suunnittelun edetessä siten että poronhoitoon aiheutuvia vaikutuksia voidaan tosiasiallisesti ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa. Yhteysviranomaisen

näkemyksen mukaan neuvottelu on tarpeen järjestää ennen YVA-selostuksen valmistumista, kun luonnos poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnista on valmis, sekä tarvittaessa kaavoituksen aikana. Neuvotteluja tulee järjestää niin monta kuin katsotaan tarpeelliseksi. Yhteysviranomaisen katsoo, että neuvotteluiden järjestämisessä tulee ottaa huomioon paliskunnan toiveet sekä Paliskuntain yhdistyksen lausunto.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

YVA-ohjelmassa on tunnistettu, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ohjaavat maankäytön suunnittelua. Arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutuksia alueidenkäyttötavoitteisiin tullaan arvioimaan asiantuntija-arvioina. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee tunnistaa, mitkä valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat tätä hanketta sekä kuvata, miten hanke edistää näitä tavoitteita.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Tuulivoimahankkeen edellyttämiä suunnitelmia ja lupia sekä niihin rinnastettavia päätöksiä on tunnistettu YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomaisen katsoo, että tarkastelua tulee täydentää YVA-selostukseen ja tarkastelu kohdistaa niihin lupiin ja suunnitelmiin, jotka ovat oleellisia tässä hankkeessa. YVA-selostuksessa on hyvä esittää kaikkien lupien ja suunnitelmien osalta myös lupaviranomaiset. Yhteysviranomaisen kuitenkin tuo tässä yhteydessä esille seuraavat lupatarpeet: Yhteysviranomaisen toteaa ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) mukaisen ympäristöluvan osalta, että myös kiviaineksen ottamiseen liittyvä louhinta voi vaatia ympäristöluvan. Maa-aineslain (555/1981) 4 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella. Tuulivoimalasta aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan tarvittaessa puuttua myös ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (YSL 180 §).

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hanke tulee lähtökohtaisesti suunnitella niin, ettei siitä aiheudu esimerkiksi ympäristö-, vesi-, luonnonsuojelu- tai muinaismuistolakien mukaista lupatarvetta.

Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

Yleistä

Nykytilan selvitykset

Ympäristön nykytilasta esitettävät tiedot ovat tärkeitä vaikutusarviointien kohdentamiseksi. Vasta hanke- ja vaikutusalueen ympäristön nykytilan selvittämisen jälkeen vodaan verrata hankkeen aiheuttamia muutoksia nykytilaan ja arvioida vaikutustyypeittäin vaikutuksia ja niiden merkittävyyttä.

Nykytilan selvityksissä tulee kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että selvitykset tehdään oikeaan selvitysaikaan, soveltuvilla menetelmillä, kohdennetaan oikeille alueille sekä maastokartoitusten ajalliseen riittävyyteen. Kaikki selvitykset on raportoitava riittävän tarkasti, mikäli ne ovat pääasiallisia nykytilan tiedon lähteitä. Raportoinneissa on käytävä ilmi selvityksen kohde/kohteet, selvityksen tekijän pätevyys, selvitysmenetelmät, selvitysajankohta, selvityksen tulokset sekä mikäli selvityksen kannalta oleellista, selvitykseen käytetty aika, selvitysalueet, kartoitusreitit, havainnointipaikat, havainnointisektorit ja muut vastaavat, selvityshetken säätiedot sekä muut selvityksen luotettavuuteen liittyvät seikat. Selvitysalueiden, kartoitusreittien sekä tulosten ilmoittamisessa on erittäin suositeltavaa käyttää erilaisia karttaesityksiä. Yhteysviranomainen korostaa edellä mainittujen tietojen tärkeyttä myöhemmin arviointiselostuksen riittävyyttä ja laatua sekä hankkeesta aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia arvioidessaan.

Epävarmuustekijät

Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät on tuotava esille YVA-selostuksessa kaikkien vaikutustenarvioinnin osa-alueiden kohdalla. YVA-selostuksessa on tuotava selkeästi esille muun muassa se, millaisiin lähtötietoihin tehtyt mallinnukset ja muut arvioinnit perustuvat sekä millaisia epävarmuuksia arviointien tuloksiin liittyy.

Vaikutusalueen rajaus

Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa on esitetty huomioita ja korjauksia vaikutusalueiden rajauksiin mm. poronhoitoon, maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuviin vaikutuksiin liittyen. Yhteysviranomainen katsoo, että lausunnoissa esitetyt huomiot tulee ottaa huomioon vaikutusalueiden rajauksia määritettäessä. Vaikutusalueiden rajauksissa tulee ottaa huomioon, että lähes kaikki hankkeen vaikutukset ovat rajat ylittäviä ja ulottuvat myös Ruotsiin. Hankkeesta vastaavan tulee varmistua siitä, ettei hankkeen merkittäviä vaikutuksia jää tunnistamatta etukäteen tehtyjen kilometrirajausten vuoksi.

Merkittävyyden määrittäminen

YVA-ohjelman mukaan vaikutusten merkittävyyden määrittämisessä on tarkoitus hyödyntää IMPERIA-menetelmää. Tätä voidaan pitää asianmukaisena ratkaisuna, koska kyse on vakiintuneesta menetelmästä ympäristövaikutusten arvioinnissa. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että IMPERIA-menetelmä yksistään soveltuu kaikkien vaikutusten merkittävyyden määrittämiseksi. Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee ottaa huomioon myös IMPERIA-hanketta uudempien oppaiden ja julkaisujen (esim. LUOPAS) ohjeet vaikutusten merkittävyyden arvioimiseen. Arvioinnissa tulee tunnistaa eri vaikutusten väliset yhteydet ja se, että eri vaikutusten kumuloituminen samoille alueille voi lisätä niiden merkittävyyttä. Yhteysviranomainen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee kuvata ensin vaikutukset ja vasta sen jälkeen niiden merkittävyys. Vaikutusten arvioinnissa on tärkeää kuvata ja perustella, miten arvioinnin tuloksiin on päädytty, myös siinä tilanteessa, kun johtopäätöksenä on, ettei merkittäviä vaikutuksia aiheutuisi.

Arviointiohjelmasta annetuissa lausunnoissa on esitetty huomioita ja ohjeita vaikutusten merkittävyyden määrittämiseen mm. poronhoitoon, maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuviin vaikutuksiin liittyen. Yhteysviranomainen katsoo, että nämä tulee ottaa huomioon vaikutusten merkittävyyden määrittämisessä.

Maankäyttö, yhdyskuntarakenne ja aineellinen omaisuus

YVA-ohjelmassa on kuvattu alueen kaavoitustilanne, tunnistettu hankealueella voimassa oleva Länsi-Lapin maakuntakaava ja tuotu esille aluetta koskevia kaavamerkintöjä sekä koko maakuntakaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä. YVA-selostuksesta tulee esittää myös kaavamääräykset, arvioida hankkeen suhde maakuntakaavan ratkaisuihin sekä hankkeesta aiheutuvat mahdolliset ristiriidat nykyisen ja suunnitellun maankäytön kesken.

Lapin liitto katsoo lausunnossaan, että suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien, rautatien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle ja tuo esille hankkeen vaikutusalueen suhdetta maakuntakaavaan (mm. maaseudun kehittämisen kohdealue, matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue). Luonnonvarakeskus ja Paliskuntain yhdistys korostavat lausunnoissaan maakuntakaavan määräysten mukaista poronhoidon huomioon ottamista suunnittelussa ja sen toimintaedellytysten turvaamista. Yhteysviranomainen katsoo arvioinnin tarpeelliseksi myös näistä näkökulmista.

Yhteysviranomainen toteaa, että maakuntakaava on alueidenkäyttölain (AKL, 132/1999) 32 §:n mukaisesti ohjeena yleiskaavan laatimiselle. Hanke on merkitykseltään seudullinen tuulivoimahanke, joka sijaitsee maakuntakaavan tuulivoima-alueiden

22.4.2025

ulkopuolella. Yhteysviranomaisen korostaa seudullisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin tärkeyttä. Vaikutusten seudullisessa arvioinnissa tulee ottaa huomioon erityisesti Lapin liiton lausunto.

Pellon kunnan lisäksi myös Övertorneån ja Pajalan kunnat sijaitsevat hankkeen lähivaikutusalueella. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee arvioida hankkeen vaikutukset myös ko. kuntien ja Norrbottenin läänin maankäytön suunnitelmiin ja strategioihin.

YVA-ohjelmassa on kuvattu hanke- ja vaikutusalueen yhdyskuntarakenne. Yhteysviranomaisen yhtyy Rajajokikomission lausunnossa esitettyyn näkemykseen siitä, että YVA-selostuksessa tulee esittää yksityiskohtaiset kartat raja-alueesta, sen kylistä ja asutuksesta myös Ruotsin puolelta.

Hankealueella on viisi rakennusta, joista neljä on luokiteltu muuksi rakennukseksi ja yksi liike- tai julkiseksi rakennukseksi. Yhden kilometrin etäisyydellä hankealueesta on 9 vakituista asuntoa ja 12 lomarakennusta, lähimmät asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat 700 metrin päässä hankealueen rajasta. Myös Pellon kirkonkylä sekä Lempeän ja Orajärven kylät sijaitsevat noin 2 km etäisyydellä tuulivoimaloiden alueesta. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota hankealueella ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitseviin asuin- ja loma- ja muihin rakennuksiin ja katsoo, että hankkeesta vastaavan on osoitettava, ettei hankealueella todellisuudessa ole (loma-)asutusta. YVA-selostuksessa tulee esittää, missä käytössä ko. rakennukset ovat. Asian tarkistaminen kunnasta ei ole riittävää, vaan siitä tulee olla yhdessä kiinteistöjen omistajiin.

Yleisötilaisuudessa ja mielipiteissä ilmaistiin huoli hankkeen vaikutuksista kiinteistöjen arvoon. Yhteysviranomaisen toteaa, että ympäristövaikutuksen käsite sisältää myös vaikutukset aineelliseen omaisuuteen. Yhteysviranomaisen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee arvioida vaikutukset kiinteistön käyttöön ja tunnistaa merkittävät taloudelliset vahingot. Yhteysviranomaisen suosittelee myös esittämään hankkeen vaikutukset vaikutusalueen kiinteistöjen arvoon.

Liikenne

Yhteysviranomaisen katsoo, että maantieliikenteen nykytilannekuvaukseen tulee lisätä maininta siitä, että valtatie 21 (Kolarintie) on Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen (933/2018) 2 §:n mukainen pääväylä. Pääväylillä uusia liittymiä voidaan rakentaa pääsääntöisesti vain laatimalla tiesuunnitelma (Laki liikennejärjestelmästä ja maanteista 23.6.2005/503, 37 § (13.7.2018/572). Valtatien suoja-alue kyseisellä kohtaa on 30 metriä tien keskilinjasta mitattuna. Tuulivoimalat tulee sijoittaa Liikennevirasto tuulivoimaohjeen (8/2012) suositusten mukaisesti. Maantien kaarrekohtassa on

tuulivoimala sijoitettava näkemäkentän ulkopuolelle. Tuulivoimala ei saa haitata tienkäyttäjän näkemää. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on tärkeää arvioida liikenteeseen kohdistuva välkevaikutus.

Arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen sähkösiirron aiheuttamat vaikutukset liikenteen ja maanteiden osalta ottaen huomioon mm. mahdollisten erikoiskuljetusreittien vaikutus voimajohtojen sijoittamiseen. YVA-selostuksessa tulee esittää erityiskuljetusreitit. Kuljetusreittien varrella sijaitsevat mahdolliset häiriintyvät kohteet on hyvä selvittää ja arvioida kuljetuksen vaikutukset niihin.

Väylävirasto esittää lausunnossaan ohjeita mm. suojaetäisyyksistä ja sähkönsiirron sijoittamisesta tiealueelle. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa ja hankkeen suunnittelussa tulee ottaa huomioon Väyläviraston lausunto.

Ihmiset

Asutuksen sijoittuminen ja luonne on esitetty YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että 5 km etäisyydellä hankealueesta sijaitsee yli 800 asuin- ja lomarakennusta ja lähimmät niistä alle 1 km etäisyydellä hankealueesta. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset nousevat esille myös useissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeessa korostuu ihmisiin kohdistuvien kokonaisvaikutusten arvioinnin tarve (sis. vaikutukset terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen). Hanke tulee suunnitella niin, ettei ihmisiin ja asutukseen kohdistu merkittäviä kielteisiä (melu- ja välke) vaikutuksia.

YVA-ohjelman mukaan sosiaalisia vaikutuksia arvioidaan erityisesti hankealueen lähialueella ja toteutetaan sähköinen asukaskysely, josta tiedotetaan asuinkiinteistöjä 5 km:n säteellä. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten vaikutusalue on todennäköisesti arviointiohjelmassa esitettyä suurempi. Asukaskysely sekä lausuntojen, mielipiteiden, seurantaryhmän ja yleisötilaisuuksien hyödyntäminen osana ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia on hyvä menetelmä. Asukaskysely tulee tehdä tarpeeksi laajalla alueella (esim. noin 10 km) kattaen lähimmät kylät. Kyselyssä tulee ottaa huomioon myös asukkaat ja loma-asukkaat, ei pelkästään kiinteistön omistajia. Sähköisen kyselyn lisäksi lähialueen asukkaiden ja kiinteistönomistajien lähestyminen postitse on suositeltavaa. Yhteysviranomaisen korostaa, että kyselyjen, haastattelujen ym. selvitysten tulokset tulee esittää YVA-selostuksessa tai sen liitteenä.

On hyvä selvittää, millaisia huolia asukkailla on terveysvaikutuksiin liittyen ja YVA-selostuksessa arvioida hankkeen terveysvaikutuksia mm. tutkimuksiin perustuen. Vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon viimeisimmät ja ajankohtaiset tutkimukset ja ohjeet tuulivoimaloiden aiheuttamista vaikutuksista ihmisten terveyteen.

Yhteysviranomainen katsoo, että terveysvaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet, erityisesti terveydensuojeluviranomaisen lausunto.

Hankealueella ja hankkeen vaikutusalueella on monipuolista virkistyskäyttöä eri vuodenaikoina. Nykytilatietoja virkistyskohteista ja -reiteistä tulee täydentää seurantaryhmän, lausuntojen ja mielipiteiden tietojen perusteella. YVA-ohjelmasta saadun palautteen perusteella hankealue ja vaikutusalue ovat tärkeitä paikallisten virkistyskäytölle. Mielipiteissä ja lausunnoissa on myös tuotu esille paljon tietoa alueen riistakannoista ja metsästyksestä. Yhteysviranomainen katsoo, että keskustelu- tai haastattelutilaisuus metsästysseuran kanssa olisi hyödyllinen nykytilatietojen ja vaikutusten arvioinnin kannalta ja edistäisi hankkeen suunnitteluun osallistumista. Metsästys ja virkistyskäyttö tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa.

Matkailu

YVA-ohjelman mukaan hanke saattaa vaikuttaa myös matkailuelinkeinoon, jos se sijoittuu matkailun kannalta merkittävien kohteiden läheisyyteen. Yhteysviranomainen toteaa, että seurantaryhmän, yleisötilaisuuksien ja YVA-ohjelmasta saadun palautteen perusteella hankkeen vaikutusalueella on runsaasti matkailun kannalta tärkeitä kohteita ja alueita, joihin kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida YVA-selostuksessa. Yhteysviranomainen katsoo, että hankkeen matkailuun kohdistuvien vaikutusten arviointi on tärkeää, sillä alueen matkailukohteet ovat profiloituneet historiallisina, erämaisina ja luontokohteina sekä revontulimatkailussa, jolloin muutos maisemassa ja tuulivoimaloiden valot todennäköisesti vaikuttavat niihin merkittävästi. Hankkeen suunnittelu herättää vakavia huolenaiheita matkailuyrittäjissä, paikallisissa asukkaissa ja mm. Övertorneån kunnassa. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon YVA-ohjelmasta annettu palaute. Yhteysviranomainen suosittelee vaikutusten arvioinnin toteuttamista yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa.

Poronhoito

YVA-ohjelmassa on tunnistettu poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin tarve sekä kuvattu hankkeen sijoittuminen ja poronhoidon nykytila paliskunnassa hyödyntäen erityisesti paikkatietoaineistoja. Yhteysviranomainen yhtyy Luonnonvarakeskuksen lausunnossa esitettyyn näkemykseen siitä, että vaikka paikkatiedot ja laiduntiedot ovat keskeisiä tietolähteitä hankealuetta ja toimintaympäristöä kuvattaessa, vaikutusten arvioinnissa tarvitaan monipuolisempaa tietoa ja näkemyksiä erityisesti paikallisilta poronhoitajilta. Myös porojen GPS-tietojen käyttö on suositeltavaa, mikäli sitä on saatavissa. Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa on tärkeää esittää,

miten paliskunta käyttää kyseistä aluetta eri vaiheissa poronhoitovuotta ja mikä on alueen merkitys poronhoidolle. Hankealueen prosenttiosuus paliskunnan pinta-alasta ei kuvaa alueen merkitystä. Yhteysviranomaisen korostaa, että yhteistyö paliskunnan kanssa on olennaista vaikutusten arvioinnissa ja poronhoidon alueidenkäytöllisten toimintaedellytysten turvaamiseksi.

YVA-ohjelmassa suunnitelma vaikutusten arvioimiseksi on esitetty yleisellä tasolla. Yhteysviranomaisen pyytää tarkentamaan arvioinnissa käytettäviä menetelmiä YVA-selostukseen. Hankkeesta aiheutuvat suorat ja välilliset vaikutukset poronhoidolle tulee selvittää sekä arvioida rakentamisen- ja toiminnan aikaiset vaikutukset sekä toiminnan lopettamisen vaikutukset ja mahdolliset pysyvät vaikutukset. Vaikutusten arvioinnissa tulee arvioida vaikutukset porolaitumien määrään, laatuun ja käyttöön, poronhoitotoimintaan ja poronhoidon järjestämiseen. Erityistä huomiota tulee kiinnittää porojen vasomisalueisiin, poronhoidon toiminta-alueisiin ja rakenteisiin, ja arvioida maankäytön muutosta vasomiseen sekä porojen kuljetusreitteihin. Lisäksi poroille aiheutuvia vahinkoja tulee selvittää sekä arvioida hankkeen sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset poronhoidolle. Hankkeen eri toimintojen poroille aiheuttaman häiriövaikutusalueen laajuutta ja merkittävyyttä tulee selvittää ottaen huomioon melu-, välke- ja näkymäalueanalyysit. Tuulivoimaloilla saattaa paikallisesti olla vaikutusta poronhoitajien viestintään käyttämien verkkojen kuuluvuuteen. Poronhoitajien käyttämiin viestintäyhteyksiin (radiopuhelimet ja GPS-paikantimet) kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida. Myös hankkeen rakentamisen, kuten maa-ainesten oton, liikenteen ja alueelle rakennettavan tiestön, vaikutukset poronhoitoon ja laitumiin tulee arvioida. Arvioinnissa tulee tunnistaa ja arvioida yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa sekä maakuntakaavan ohjauksen toteutuminen. Yhteysviranomaisen katsoo, että arvioinnissa tulee tarkastella hankkeen vaikutuksia koko Orajärven paliskuntaa hankealueen ja sen lähiympäristön lisäksi sekä ottaa huomioon vaikutukset paliskunnan eri osiin niiltä osin kuin ne kohdistuvat poronhoitajiin epätasaisesti. Hankkeesta vastaavan tulee esittää toimenpiteitä haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi sekä osallistua seurantajärjestelyiden suunnitteluun, sopimiseen ja toteuttamiseen.

Orajärven paliskunnan ja Paliskuntain yhdistyksen lausunto sisältää kattavan listauksen poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa selvitettävistä asioista. YVA-selostuksessa tulee ottaa huomioon lausunnoissa esitetyt asiat sekä Luonnonvarakeskuksen antama lausunto.

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota suunniteltujen voimaloiden kokoon ja niiden näkymiseen myös Ruotsin puolelle. Yhteysviranomaisen yhtyy Norrbottenin lääninhallituksen näkemykseen siitä, että todennäköinen merkittävien vaikutusten vaikutusalue Ruotsin poronhoidolle tässä hankkeessa on noin 3 km. Näin ollen on

22.4.2025

tarpeellista selvittää, onko Ruotsin puolella tällä etäisyydellä poronhoidolle tärkeitä kohteita tai alueita ja tarvittaessa arvioida vaikutukset niihin.

Melu ja välke

Yhteysviranomaisen korostaa, että melumallinnuksen tulokset tulee esittää karttamuotoisen meluvyöhykkeen lisäksi taulukkomuodossa niin, että mallinnuksen tulosta verrataan Valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annettuihin ohjearvioihin. Välkkeen osalta tulee esittää välkkeen kesto ja ajankohta rakennukseen, vaikka se alittaisi annetun ohjearvon. YVA-ohjelmassa ei ole mainintaa, tullaanko välkemallinnus tekemään puusto huomioiden vai verrataanko kaikkia tuloksia ilman puustoa tilanteeseen.

Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi melu- ja välkemallinnuksessa käytettyjen ja hankkeen mukaisten voimalatyyppien eroavuudet mm. voimaloiden tehon, korkeuden ja roottorin halkaisijan osalta. Lisäksi on kuvattava perustellusti mallin luotettavuutta hankkeen voimalatyypeille sekä arvioitava, miten eroavuudet vaikuttavat lähtömelutasoon, melun leviämiseen ja välkkeen muodostumiseen. Tämä on tarpeen erityisesti siinä tapauksessa, jos mallinnusta ei voida laatia hankkeen maksimivoimalatyypille. Mahdolliset poikkeavuudet ja epävarmuustekijät lähtömelutasossa tulee esittää myös pienitaajuisen melun leviämistä esitettävien laskelmien osalta. Mallinnustuloksiin sisältyvät epävarmuudet ja tiedossa olevat mahdolliset virhelähteet on kuvattava YVA-selostuksessa selkeästi.

YVA-ohjelmassa ei ole tunnistettu, että hankkeesta voi aiheutua välkevaikutuksia tuulivoimaloiden alueen läpi kulkevan valtatie 21 (Kolarintie) kohdalla.

Yhteysviranomaisen katsoo, että välkemallinnustuloksissa tulee esittää valtatiehen kohdistuvan välkkeen ajankohta ja kesto, sekä arvioida sen vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen.

Useissa lausunnoissa ja mielipiteissä on esitetty huoli hankkeen meluvaikutuksista. Yhteysviranomaisen katsoo, että melumallinnuksen pohjalta tehtävässä asiantuntija-arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota myös niihin kohteisiin, joilla ollaan lähellä ohje- tai raja-arvoja. Arvioinnissa on otettava huomioon, että hankkeen melu ja välke voidaan kokea häiritsevä, vaikka raja- tai ohjearvojen ylittymistä ei tapahtuisikaan. Meluselvityksen lopputuloksena saatavien meluvyöhykkeiden lisäksi YVA-selostuksessa tulee esittää numeroarvona tuulipuiston aiheuttama melutaso lähimmissä häiriintyvissä kohteissa, kuten lähimmillä asuin- ja lomarakennuksilla.

Maisema ja rakennettu kulttuuriympäristö

Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että YVA-ohjelmasta saatu palaute koskien maisemaa ja kulttuuriympäristöä otetaan huomioon arvioinnissa.

Arviointiohjelmassa on esitetty ristiriitaisesti maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnin vaikutusalueet. Yhteysviranomaisen yhtyy Tornionlaakson museon kantaan siitä, että vaikutusalueetarkastelussa tulee noudattaa eri vaikutusalue-esityksistä laajempaa (30–40 km). Arviointiohjelmassa on tunnistettu hankkeen vaikutusalueen ulottuminen myös Ruotsin puolelle ja selvityksen on tarkoitus tukeutua myös Ruotsia koskevaan aineistoon. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tämä on hyvä lähtökohta, koska Tornionjokilaakso muodostaa yhtenäisen alueen molemmin puolin valtakunnanrajaa.

On hyvä, että arviointiohjelmassa on tunnistettu ohje Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (Ympäristöministeriö 2024). Yhteysviranomaisen tarkentaa, että maisemavaikutusten arviointi tulee tehdä tämän ohjeen mukaisesti. Vaikutusten arvioinnissa tulee myös ottaa huomioon Ympäristöministeriön opas Kulttuuriympäristö vaikutusten arvioinnissa (Suomen Ympäristö 14/2013), Länsi-Lapin maakuntakaavan tausta-aineisto ja museon lausunnossa esitetyt aineistot.

Alueen nykytilan kuvauksessa on pääosin tunnistettu vaikutusalueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön alueet ja kohteet. YVA-ohjelmasta ei ilmene, onko aineistona käytetty Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointia (2010–2015). Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnin tulee aina perustua viimeisimpään ajantasaiseen tietoon. Nykytilan kuvaukseen tulee lisätä Tornionlaakson museon ja Norrbottenin lääninhallituksen lausunnoissa esitetyt alueet ja kohteet. Hankealueella sijaitsevien rakennusten kulttuuriympäristöllinen arvo on hyvä selvittää yhteistyössä museon kanssa ja mahdolliset hankkeen lähialueella sijaitsevat paikallisesti merkittävät kohteet on hyvä ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa.

YVA-ohjelmassa esitetty suunnitelma maisemavaikutusten arvioimiseksi vaikuttaa pääasiassa asianmukaiselta. Suunnitellut havainnekuvapaikat on lueteltu, mutta niitä ei ole esitetty kartalla. Myöskään näkemäalueanalyysiä, jonka perusteella havainnekuvapaikat on valittu, ei ole esitetty. Näin ollen yhteysviranomaisen ei voi ottaa kantaa suunniteltujen havainnekuvien riittävyteen. Yhteysviranomaisen kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että YVA-ohjelmassa esitetyn listan perusteella Ruotsin puolelle on suunniteltu huomattavasti vähemmän havainnekuvapaikkoja kuin Suomeen. Havainnekuvan puuttumista esimerkiksi Pajalan kunnan puolella olevasta jokivarren asutuksesta ei ole perusteltu YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeen maisemavaikutukset tässä hankkeessa kohdistuvat todennäköisesti yhtä

merkittävästi molemmille puolelle jokea. Tämä tulee ottaa huomioon havainnekuvien laatimisessa ja maisemavaikutusten arvioinnissa. Tornionlaakson museo ehdottaa yhdeksi kuvauspisteeksi Kittisvaara maakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä. Yhteysviranomaisen katsoo havainnekuvien olevan tarpeellisia hankkeen lähivaikutusalueella ja ulommalla vaikutusalueella sijoittuvien maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteiden sekä kylien osalta, jollei se aivan ilmeisistä syistä ole tarpeetonta (maastonmuoto tai muu näkymäeste). Havainnekuvia tulee laatia kesäkauden sekä lehdettömän ajan ja lumikauden olosuhteisiin, huomioiden pohjoisten leveysasteiden valo-olosuhteet.

Hankkeen vaikutukset Unescon maailmanperintökohde Struven ketjuun tulee selvittää Museoviraston edellyttämällä tavalla ja HIA-raportti esittää YVA-selostuksen yhteydessä. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikki Struven ketjun pisteet hankkeen vaikutusalueella. Yhteysviranomaisen katsoo tarpeelliseksi raportin ruotsinkielisen käännöksen.

Arkeologinen kulttuuriperintö

YVA-ohjelman liitteenä on esitetty arkeologinen inventointi. Tornionlaakson museo korostaa, että hankkeen arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten arviointi on mahdollista vasta riittävän arkeologisen inventoinnin tulosten perusteella. Museo katsoo, että rakentamiseen käytettävän tilan arkeologinen inventointi tulee huomioida tarkemmin mahdollisesti lisäinventoinneilla mm. voimaloiden 6 ja 14 alueella. Museon näkemyksen mukaan hankkeen vaikutukset Mellajavuoma ja Saarivaara 1 kohteisiin ovat merkittävät ja voimalan nro 12 rakentaminen mahdollisesti tuhoaa kohteet. Nämä uudet kohteet tulee arkeologisesti tarkistaa maastossa, jotta voidaan varmistua niiden luonteesta ja suojelustatuksesta. Maastotarkastuksen yhteyteen tulee lisätä mahdolliset muut lisäinventoinnit. Yhteysviranomaisen katsoo, että arkeologista inventointia tulee täydentää ja vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön arvioida museon lausunnon mukaisesti. YVA-selostuksessa tulee esittää ja arvioida hankkeen vaikutukset 1.3.2025 voimaan tulleisiin valtakunnallisesti merkittäviin arkeologisiin kohteisiin (VARK 2024) hankkeen vaikutusalueella, ottaen huomioon kohteiden ominaispiirteet.

Maa- ja kallioperä

YVA-ohjelmassa on esitetty saatavilla olevat tiedot maa- ja kallioperästä sekä happamien sulfaattimaiden esiintymispotentiaalista. Tuulivoimaloiden alueella sijaitseva valtakunnallisesti arvokas kivikko Pättäräisen taluskivikko (KIVI-19-010) on tunnistettu. On hyvä, että valtakunnallisesti arvokkaan kivikon välittömään läheisyyteen ei ole suunniteltu sijoitettavan tuulivoimaloita tai sähkönsiirtoon liittyviä rakenteita.

Pohjavedet ja vesilain nojalla suojellut kohteet

YVA-ohjelman nykytilan kuvauksessa ei ole tunnistettu alueella mahdollisesti sijaitsevia pohjavedestä suoraan riippuvaisia ekosysteemejä. Yhteysviranomaisen korostaa, että pohjaveteen kohdistuvia vaikutuksia voi aiheutua myös luokiteltujen pohjavesialueiden ulkopuolella. Vaikutuksia voi kohdistua esimerkiksi vesilain nojalla suojeltuihin lähteisiin (vesilaki 527/2011, VL, 2 luku 11 §). Vaikutusten arvioinnissa on syytä ottaa huomioon myös mahdolliset yksityiset talousvesikaivot.

Arviointiohjelman mukaan pohjavesiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan asiantuntija-arviona, ja vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään saatavilla olevia pohjavesien paikkatietoaineistoja ja pohjavesialueiden kuvauksia sekä olemassa olevia tutkimuksia (pohjavesiputket). Yhteysviranomaisen katsoo, että luokiteltuihin pohjavesialueisiin liittyvä aineisto ei suoraan kerro hankealueen pohjavesiolosuhteista, sillä hankealueella ei sijaitse luokiteltuja pohjavesialueista. Varsinkin lähteiden osalta on tarpeen kerätä myös uutta tietoa maastoinventoinnein. Vuonna 2024 tehdyn selvityksen osalta yhteysviranomaiselle jää epäselväksi, onko vesilain mukaiset kohteet inventoitu pelkästään olemassa olevien aineistojen pohjalta. Yhteysviranomaisen korostaa maastoinventointien tärkeyttä, sillä olemassa olevat aineistot (esimerkiksi peruskartta) ovat riittämättömiä lähteiden osalta. Lapin alueella on runsaasti luonnontilaisia lähteitä, lähteikköjä, lähdepuroja ja tihkupintoja, joita ei ole merkitty olemassa oleviin aineistoihin. Luonnontilaisia lähteitä tulee tarkastella vesilain (VL 2 luku 11 §) näkökulmasta, sillä metsälaki ei ole riittävä turvaamaan lähteiden luonnontilaa ja esimerkiksi lähteiden vesitaloutta.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty suunnitelmaa siitä, miten esimerkiksi voimaloita yhdistävä tieverkosto ja maakaapelointi tai mahdollinen maa-ainesten ottaminen on alueella tarkoitus toteuttaa. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten arvioinnissa lähtökohtana tulee olla hankkeen rakentamistoimenpiteiden ja esimerkiksi maa-ainesten oton kuivatusvaikutukset ja niiden aiheuttamat vaikutukset lähteiden, lähdepurojen ja tihkupintojen vesitalouteen sekä lajistoon. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulee tunnistaa, milloin toimenpiteet ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeamista lähteen vaarantamiskiellosta (VL 2 luku 11 §) on tarpeen hakea. Lähteisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan parhaiten vähentää voimalapaikkojen suunnitteluun liittyvien ratkaisujen ja lähteisiin jätettävän suojaetäisyyden avulla. Maastoinventoinnit tulee suorittaa myös kaikkien sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen osalta.

Pintavedet

YVA-ohjelmassa on tunnistettu hankealueen vesistöt sekä vesienhoidon vesimuodostumat. Vaikutusmekanismit pintavesiin on pääasiassa tunnistettu. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että tuulivoimaloita ei ole sijoitettu

vesistöjen läheisyyteen. Myös muu rakentaminen, kuten maakaapelit ja huoltotiet tulee suunnitella niin, ettei vesistöihin kohdistu rakentamisesta vaikutuksia. Rakennettava tiestö on syytä esittää YVA-selostuksessa kartalla, ja huomioida arvioinnissa mahdolliset uudet vesistönylitykset sekä tieverkon vaikutus pintaveden virtauksiin. Arvioinnissa on otettava huomioon muun maankäytön, kuten metsätalouden maankuivatuksen, vaikutus pintavesien herkkyyteen mm. hydrologisille muutoksille.

Yhteysviranomaisen pitää hyvänä, että vaikutusten arviointi lähtee pienvaluma-alueista. Muutoksen suuruuden hahmottamiseksi rakennetun alueen pinta-alaa tulisi suhteuttaa pienvaluma-alueeseen. Vaikutusten merkittävyyttä on kuitenkin lisäksi suhteutettava vesimuodostumien ja vesistöjen tasolle.

Luontoympäristö

Luontoselvitykset

YVA-ohjelmassa on pääasiassa tunnistettu luontoselvitystarpeet ja hankkeesta luontoon kohdistuvat vaikutusmekanismit. Kuitenkaan selvityksistä ei ole vielä riittäviä tietoja, jotta yhteysviranomaisen voisi ottaa kantaa niiden riittävyyteen. Luontoselvitysten riittävyydestä on hyvä järjestää neuvottelu yhteysviranomaisen kanssa ennen YVA-selostuksen valmistumista.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että vaikutusten arvioimiseksi on selvitettävä hankkeen vaikutusalueen nykytila riittävällä tavalla (kts. lausunnon kappale nykytilan selvitykset). Hankkeesta vastaavan tulee varmistaa, että luontoselvitykset ovat riittäviä suhteessa hankkeen vaikutusalueeseen, ne tehdään oikeaan selvitysaikaan ja soveltuvilla menetelmillä. YVA-selostuksessa tulee esittää ja arvioinnissa ottaa huomioon epävarmuustekijät (mm. selvityksen ajankohta ja sää). Selvitykset ja vaikutusten arviointi tulee tehdä LUOPAS-oppaan (Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle, 2. painos) mukaan. Kartoitusreitit ja havaintopaikat tulee toimittaa yhteysviranomaiselle paikkatietomuodossa.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Arvioinnissa on tärkeää ottaa huomioon, että alueen luonnon nykytila tunnetaan huonosti, joten tietoja tulee täydentää riittävästi, jotta arviointi voidaan tehdä luotettavasti. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan YVA-ohjelmassa esitetty luontotyyppi- ja kasvillisuusselvitysten maastotöihin varattu aika on niukka, kun otetaan huomioon selvitysalueen pinta-ala ja maaston ominaisuudet. Alueet, joihin tulee hankkeen rakentamisesta kohdistumaan ympäristövaikutuksia (mm. voimalapaikkojen, teiden ja maakaapelointien alueet) tulee kartoittaa arvokkaan kasvilajiston ja luontotyyppien osalta. Selvityksissä tulee kartoittaa luonnonsuojelulain 64–65 §:n

mukaiset luontotyytit ja kiinnittää erityistä huomiota pohjavesivaikutteisten luontotyyppien, lähteiden, tihkupintojen, soiden ja purojen inventointiin, jossa lähtötietojen perusteella sijaitsee alueen arvokkain lajisto sekä varmistaa, että käynnit ovat lajien kannalta ajallisesti ja alueellisesti kohdennettu asianmukaisesti. Suunnittelussa uhanalaiseen lajistoon ja luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia voidaan parhaiten vähentää riittävillä suojaetäisyyksillä voimalapaikkoihin, huoltoteihin, maakaapeleihin.

Linnusto

Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee suuren uhanalaisen petolinnun pesäreviirejä. Vaikutukset lajiin tulee arvioida Metsähallituksen lausunnon ja ohjeistuksen mukaisesti. Tulee myös selvittää, kohdistuuko vaikutuksia Ruotsin puolelle painottuviin reviireihin. Yhteysviranomaisen edellyttää, että törmäysmallinnuksen osalta esitetään myös laskennan välivaiheet ja mallinnetaan voimalakohtainen törmäysriski avaten tulokset johdonmukaisesti. Yhteysviranomaisen yhtyy Metsähallituksen näkemukseen siitä, että suunnitellulla satelliittiseurannalla on tärkeä rooli elinympäristömallinnukseen sisältyvien epävarmuuksien poistamisessa. Luotettava tulos edellyttää riittävää havainnointia pesimäkauden eri vaiheissa. Mikäli satelliittiseuranta ei onnistu, ei tarkkailuun suunniteltua aikaa voida pitää riittävänä. Tässä tapauksessa hankkeesta vastaavan tulee neuvotella yhteysviranomaisen ja Metsähallituksen kanssa siitä, millaisia selvityksiä tulee tehdä riittävien nykytilatietojen saamiseksi.

Hankealueelta ja sen läheisyydestä on tehty runsaasti havaintoja myös muista petolintulajeista. Vaikutukset näihin lajeihin, pesimälinnustoon, pöllöihin ja metsäkanalintuihin tulee arvioida riittävien nykytilaselvitysten perustella. Selvitysten raportointi ja luotettavuuden arviointi tulee tehdä huolella.

Yhteysviranomaisen toteaa, että muuttolinnustolle merkittäviä reittejä Torniojokilaaksosta sisämaahan ei ole tutkittu, mutta on tiedossa, että muutto hajaantuu jokivarresta sisämaan soille ja järville. Koska nykytilatietoa ei ole, korostuu selvitysten tarve. YVA-ohjelmasta annetussa palautteessa (mm. Luonnonvarakeskuksen lausunto) kerrotaan hanke- ja vaikutusalueen merkityksestä linnustolle sekä havaintoja muutosta. Vaikutukset muuttolinnustoon tulee arvioida linnustollisesti arvokkaiden Pellojärvi-Säynäjärven, Orajärven, Yliranta-Poikkihakaan, Paamajärven ja Turtolan peltojen osalta. Yhteysviranomaisen arvioi, että hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia erityisesti Orajärven maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen (MAALI). Arvioinnissa tulee ottaa huomioon kumulatiiviset törmäysriskit, vaikutukset lintujen muuton ohjautumiseen ja muuttoreitteihin sekä lepäily- ja ruokailualueille.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen linnustovaikutukset (erityisesti suureen uhanalaiseen petolintuun) ovat todennäköisesti merkittäviä, joten

linnustovaikutusten riittävään ja luotettavaan arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Linnustolle merkittävät elinympäristöt tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa ja varmistua, ettei hankkeesta aiheudu merkittäviä haitallisia vaikutuksia petolintujen reviireille tai arvokkaille lintualueille. Torniojokilaakson tärkeän muuttoreitin tulee huomioida voimalapaikkojen suunnittelussa. YVA-selostuksessa tulee esittää keinoja linnustovaikutusten lieventämiseksi.

Yhteysviranomaisen katsoo linnustovaikutusten arvioinnissa tarpeelliseksi erityisesti Metsähallituksen, Luonnonvarakeskuksen, Pellon Riistanhoitoyhdistyksen ja BirdLifen lausuntojen huomioon ottamisen. Metsästysseurojen haastattelu on tarkoituksenmukaista. Luonnonvarakeskuksen ja riistanhoitoyhdistyksen aineistot sekä mahdollisuuksien mukaan Tiira.fi järjestelmän tietoja tulee hyödyntää.

Muu eläimistö

Muun eläimistön osalta selvitystarpeet on pääasiassa tunnistettu. YVA-ohjelmassa kuvatut viitasammakko-, liito-orava-, sauikko- ja suurpetoselvitysten menetelmät ovat suositusten mukaisia. Viitasammakon soidinajankohdan määrittelemisessä on ollut epävarmuutta poikkeuksellisten sääolojen vuoksi, joten YVA-selostuksessa tulee arvioida tarkemmin viitasammakkoselvityksen epävarmuustekijöitä ja kartoituksen riittävyttä. Euroopanmajavan osalta YVA-ohjelmasta ei ilmene, onko virtavesien ympäristöt tarkistettu muiden selvitysten yhteydessä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tämä on tärkeää, sillä rakentamisesta voi aiheutua vaikutuksia myös euroopanmajavan lisääntymis- ja levähdysalueisiin. Myös lepakkoselvityksen tekeminen on tarpeellista, sillä kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV (a) laji. Lepakkoselvitykset tulee toteuttaa Suomen Lepakkotieteellisen yhdistyksen lepakkokartoitusohjetta noudattaen. Eläimistöselvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa on hyvä hyödyntää riistanhoitoyhdistyksen ja metsästysseurojen asiantuntemusta sekä ottaa huomioon YVA-ohjelmasta saatu palaute.

Kalasto

Hankkeen vaikutusalueen kalaston tietoja ei ole esitetty lainkaan YVA-ohjelmassa. YVA-ohjelmasta annetussa palautteessa on tuotu esille alueen merkitystä kalastolle ja kalastukselle. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankealue sijoittuu Tornio-Muonionjoen vesistöalueelle. Tornionjoki on Itämeren lohen tärkein kutujoki ja Tornionjoen vesistöalueella elää yksi kolmesta Suomen puoleisella Pohjanlahdella säilyneistä alkuperäisistä meritaimenkannoista. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen vaikutusalueen kalaston tiedot tulee kuvata YVA-selostuksessa ja arvioida, aiheutuuko hankkeesta vaikutuksia vaikutusalueen vesistöjen kalastolle tai kalastukselle ja tarvittaessa esittää keinot näiden vaikutusten estämiseksi ja lieventämiseksi. Mikäli

hankkeessa on tarpeen tehdä vesistön ylityksiä, tulee kiinnittää huomiota siihen, ettei ylityksistä aiheudu haittaa kalan kululle.

Ilmasto

YVA-ohjelmassa on esitetty suunnitelma ilmastovaikutusten arvioimiseksi ja tunnistettu hankkeen todennäköisesti merkittävimmät päästölähteet. Yhteysviranomaisen katsoo, että ilmastovaikutukset on esitettävä erillisenä ilmanlaatuvaikutuksista.

Ilmastovaikutusten arviointi tulee kuvata selkeästi sisältäen käytetyt päästölaskentakertoimet. Päästöt on luokiteltava materiaali-, rakentamis-, tuotanto- ja purkuvaiheisiin. Rakentamisen päästöt on jaoteltava vähintään materiaalien, kuljetusten, maa-ainesten oton sekä tiestön ja sähkönsiirron rakentamisen päästöihin. Lisäksi maankäyttösektorin osalta on otettava huomioon ilmastovaikutukset sekä puustonpoistuman että maaperän hiilipäästöjen osalta.

Toiminnanaikaisten vaikutusten arvioinnin eli käytännössä hiilikädenjälkilaskennan osalta tulee ottaa huomioon varovaisuus, mikä liittyy tuulivoiman positiivisiin ilmastovaikutuksiin. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tuulivoimalla tuotetun sähkön päästöjä on turha verrata suoraan fossiilisilla polttoaineilla tuotetun sähkön päästöihin, sillä fossiilisten polttoaineiden osuus Suomen sähköntuotannosta on pieni. Esimerkiksi vuonna 2023 Suomen sähköntuotannon päästökerroin oli enää 38 gCO₂e/kWh. Sähköntuotannon ominaispäästökerroin myös laskee nopeasti ja on Energiateollisuuden oman arvion mukaan enää n. 14 gCO₂e/kWh vuonna 2035. Myös hiilikädenjälkilaskennan osalta on kuvattava tarkasti menetelmät ja oletukset, mitä arvioinnissa käytetään.

Viestintäyhteydet, puolustusvoimien toiminta ja tutkat

Yhteysviranomaisen katsoo, että tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulee ottaa huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin, koska sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia niistä. On tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Toteutuessaan tuulivoimahanke haittaa ja voi jopa estää radiotietä käyttävien viestiyhteyksien rakentamista ja toimintaa. Tuulivoimaloiden sijainti tulee valita niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. Hankkeesta vastaavan tulee olla yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla ja arvioida hankkeen vaikutukset viestintäyhteyksiin. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Hankealueella sijaitsee Telia Finland Oyj:n radiolinkki, jonka osalta tulee toimia Telian lausunnon mukaisesti. Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen mahdolliset vaikutukset viestintäyhteyksien osalta myös viranomaisverkon (VIRVE) toimintaan tulee huomioida. Hakkeesta vastaavan on esitettävä YVA-

22.4.2025

selostuksessa konkreettinen suunnitelma tuulivoimaloiden viestintäyhteyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi.

Yhteysviranomaisen käsityksen mukaan hanke on saanut Puolustusvoimilta myönteisen lausunnon, vaikka tätä ei ole esitetty YVA-ohjelmassa. Yhteysviranomainen korostaa, että hankkeella tulee olla Puolustusvoimien hyväksyntä. Tarvittaessa on pyydettävä uutta lausuntoa, mikäli hanke muuttuu tuulivoimaloiden lukumäärältään suuremmaksi tai sijoittelu poikkeaa yli 100 m lausunnossa määritellystä.

Yhteisvaikutukset

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen todennäköisesti merkittävät yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa kohdistuvat erityisesti maisemaan ja kulttuuriympäristöön. Myös Orajärven paliskunnassa poronhoitoon vaikuttavien maankäyttöhankkeiden (ml. Palovaaran tuulivoimahanke) yhteisvaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Useissa lausunnoissa ja mielipiteissä sekä yleisötilaisuuksissa tuotiin esille huoli siitä, että Tornionlaaksoon suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita, jotka muuttavat alueen luonnetta ja vaikuttavat mm. asutukseen ja matkailuun. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan yhteisvaikutuksia on hyvä tarkastella myös tästä näkökulmasta.

Vaikutukset toiminnan jälkeen

Arviointiselostuksessa on hyvä arvioida jätteiden tai kierrätettävien materiaalien määriä koko hankkeen elinkaaren ajalta, ottaen huomioon erityisesti rakentamisen ja käytöstä poiston aikaiset vaikutukset. YVA-selostuksessa tulee arvioida myös mahdollisen betoniperustusten maaperästä poistamisen vaikutukset.

Suomessa ei ole erityislainsäädäntöä koskien tuulivoimalan purkamista.

Arviointiselostuksessa on tarpeen tuoda esiin purkamisen eri tahojen vastuut tämänhetkisen lainsäädännön näkökulmasta (hankkeesta vastaava, maaomistaja, kunta, valtio).

Vaikutusten seuranta

Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee esittää ehdotus seurantajärjestelyistä. Suunnitelmassa seurantajärjestelyistä tulee esittää myös seurannan vastuutasot, seurantatietojen raportointimenetelmät ja aikataulut sekä tiedon jakaminen. Hankkeen vaikutusten seurantaa tulee tarkastella koko hankkeen elinkaaren ajalta. Jotta vaikutuksia voidaan seurata, tulee lähtötilanne tutkia ennen suunniteltujen toimenpiteiden aloittamista sekä vaikutuksia seurattava toimenpiteiden aikana ja niiden

jälkeen, jotta mahdolliset muutokset voidaan todeta. Muutosten vertaaminen esitettyihin arvioihin antaa tarpeellista lisätietoa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että ainakin linnustoon, poronhoitoon ja viestintäyhteyksiin kohdistuvia vaikutuksia on syytä seurata. Lisäksi tulee varautua myös muiden vaikutusten seurantaan, mikäli niistä esimerkiksi aiheutuu suuria kielteisiä vaikutuksia. Suunnitelma poronhoidon seurantajärjestelyistä tulee tehdä yhteistyössä paliskunnan kanssa.

Merkittävät ympäristövaikutukset

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan hankkeen todennäköisesti merkittävät vaikutukset tulevat YVA-ohjelman ja siitä saadun palautteen perusteella kohdistumaan luontoympäristöön (erityisesti suureen uhanalaiseen petolintuun), ihmisiin ja asutukseen (sis. vaikutukset aineelliseen omaisuuteen, elinolot ja viihtyvyys, melu- ja välkevaikutukset, virkistyskäyttö, matkailu), maisemaan, kulttuuriympäristöön (erityisesti Struven ketjuun), arkeologiseen kulttuuriperintöön, viestintäyhteyksiin ja poronhoitoon. Ei voida vielä todeta, ovatko liikenteeseen, vesilain mukaisiin kohteisiin tai pintavesiin kohdistuvat vaikutukset merkittäviä, joten ne tulee arvioida YVA-selostuksessa.

Suunnitelma osallistumisen järjestämisestä

Hankkeen suunnitteluun osallistamisen parantamiseksi on perustettu seurantaryhmä, johon on kutsuttu paikallisten yhdistysten ja toimijoiden edustajia sekä viranomaistahoja. Seurantaryhmä kokoontui 12.12.2024. Tilaisuudessa keskusteltiin muun muassa maisemavaikutuksista, matkailusta, virkistyskäytöstä ja metsästyksestä. Seurantaryhmä kokoontuu seuraavan kerran YVA-selostuksen valmistelun aikana. YVA-ohjelmassa on esitetty seurantaryhmän kokoonpano ja tarkoitus. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että Ruotsin sidosryhmille ei ole järjestetty seurantaryhmää tai mahdollisuutta osallistua seurantaryhmän työskentelyyn ja katsoo, että myös ruotsalaisilla tulee olla mahdollisuus vuorovaikutukseen hankkeesta vastaavan kanssa ja suunnitteluun osallistumiseen arvioinnin aikana. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan on hyvä, että hankkeesta on järjestetty yleisötilaisuudet Suomessa ja Ruotsissa, ja että niitä tullaan jatkamaan myös YVA-selostuksen nähtävilläoloaikana. YVA-selostuksessa tulee esittää selvitys osallistumisesta arviointimenettelyn eri vaiheissa ja niiden liittymisestä hankkeen suunnitteluun.

Raportointi

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostuksen ymmärrettävyyteen ja selkeyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Arvioinnin keskeiset tulokset ja kunkin vaikutuksen merkittävyys tulee esittää havainnollistaen niin, että ne ovat selkeitä myös muille kuin kyseisen alan asiantuntijoille. Yhteysviranomainen pitää erityisen tärkeänä YVA-selostuksen yhteenvedon selkeyttä ja havainnollisuutta, jotta kaikilla osallisilla on mahdollisuus tutustua arvioinnin tuloksiin. Yhteysviranomainen katsoo, että karttojen selkeyteen ja tarkkuuteen tulee kiinnittää YVA-selostuksessa huomiota. YVA-selostuksen tulee täyttää saavutettavuuden vaatimukset. Arviointiselostuksessa tulee esittää, kuinka tämä yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon arvioinnissa.

Arviointiohjelman laatijoiden ja yhteysviranomaisen pätevyys

YVA-lain 33 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavan on varmistettava, että sillä on käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arviointiohjelman ja -selostuksen laadintaan. YVA-ohjelmassa on esitetty vaikutusten arviointiin osallistuva työryhmä asiantuntijoittain. Yhteysviranomainen katsoo, että YVA-selostuksessa tulee esittää myös mahdollisten alihankintana tehtävien selvitysten laatijoiden pätevyys.

Yhteysviranomainen on käyttänyt lausunnon laatimiseen asiantuntijatiimiä. Siihen ovat osallistuneet kaikki Lapin ELY-keskuksen vastualueet sekä ympäristö- ja luonnonvarat -vastualueen kaikki yksiköt. Yhteysviranomainen katsoo, että sillä on ollut riittävä asiantuntemus yhteysviranomaisen lausunnon antamiseen. Lausunnon ratkaisija on Leena Ruokanen (FM, suunnittelumaantiede) ja esittelijä Venla Liljeström (YTK, yhteiskuntamaantiede). Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet hydrogeologi Anne Lindholm (FM, maantiede, maa- ja kallioperä, pohjavedet), vesitalousasiantuntija Anna Kurkela (YAMK MTI, vesitalous), biologi Jukka Ylikörkkö (FM, biologia, vesienhoito), johtava kalatalousasiantuntija Heikki Laitala (FM, biologia, kalasto ja kalastus), ylitarkastaja Tiina Lovisa Solbär (FT, kulttuurimaantiede, kulttuuriympäristö), ylitarkastaja Marjut Kokko (FM, biologia, luontoympäristö, Natura), ympäristötarkastaja Anni Olkonieni (insinööri AMK, ympäristöteknologia, melu, välike, vaikutukset toiminnan jälkeen), ympäristövastaava Tarmo Oikarinen (MTI, liikenne), porotalousasiantuntija Päivi Kainulainen (FM, maantiede, poronhoito) ja ilmastoasiantuntija Juuso Puurula (AMK ympäristösuunnittelija, ilmastovaikutukset).

Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

Yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan yhteysviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/teikovaaran-saarivaaran-tuulivoimahanke-YVA.

Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 13 000 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määriteltä vaativan hankkeen mukaisesti (18–24 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä (liite).

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §

Valtioneuvoston asetus (794/20224) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullista suoritteista vuonna 2025 2 §

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt tuulivoima-asiantuntija Venla Liljeström ja ratkaissut yksikön päällikkö Leena Ruokanen. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

22.4.2025

Liite	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus (vain hankkeesta vastaavalle)
Tiedoksi	Lausunnon antaneet Mieli piteen esittäneet Suomen ympäristökeskus Pellon kunta Kolarin kunta

Tämä asiakirja LAPELY/405/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/405/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Liljeström Venla 22.04.2025 12:52

Ratkaisija Ruokanen Leena 22.04.2025 12:55